

VÄRMLANDS ANOR

2007:2

Juni 2007

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 24

ISSN 1400-1047

När Carl Magnusson föddes i Ambjörby i Nyed 1830, hade socknen ca 4.000 invånare.
Vid den tiden hade staden Karlstad lika många invånare.
Foto: Gunnar Nilsson, Hedås.

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse. Föreningen är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Organisationsnummer 873201-6897

Föreningens adress

Arkivcentrum Värmland,
Box 475, 651 11 Karlstad

Medlemsavgift

Medlemsavgiften är 140 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem (2007) till svenskt postgiro **46 96 60-5**. Medlemmar i Norge betalar 130 norska kronor + porto 60 norska kronor till norskt postgiro **7877.08.16652**

Arkiv

Arkivcentrum Värmland,
Box 475, 651 11 Karlstad.
Telefon 054 - 61 77 00.

Besöksadress:

Arkivcentrum Värmland,
Hööksgatan 2, Karlstad

www.genealogi.se/varmland

Styrelsen

Ordförande Bengt Nordstrand,
Herrgårdsgatan 12, 652 24 Karlstad.
Tel Tel 054-189961.

Vice ordförande Lars-Gunnar Sander,
Norra Berghaget, 667 32 Forshaga.
Tel. 054-872754 Mobil 070-6348187

Sekreterare Gunnar Jonsson, Älvhagsg. 25,
661 40 Säffle. Tel. 0533-10559

Kassör Jens-Åke Nilsson, Gulsporreg. 12,
653 45 Karlstad. Tel. 054-564783

Ledamot Peter Borg, Ringvägen 1,
660 60 Molkom. Tel. 0553-41537

Ledamot Rånald Engelbrekt,
Spångbergsvägen 88,

682 32 Filipstad. Tel. 0590-10181.

Ledamot Liv Hagberg, Garvaregatan 4,
652 20 Karlstad. Tel. 0730-401673

Ledamot K-G Lindgren,

Linnévägen 11, 661 43 Säffle.

Tel. 0533-14124, mobil 070-5228549

Ledamot Margareta Modén, Resedag. 12,
653 45 Karlstad, Tel. 054-560758

Ledamot Hans Olsson, Virvelgatan 77,
667 32 Forshaga. Tel. 054-872993.

Valberedningen

Lars-Gunnar Sander (sk),

Norra Berghaget, 667 32 Forshaga.

Tel. 054-872754 Mobil 070-6348187

Ingrid Johansson, Gansbyn, Sätra,

671 95 Klässbol. Tel. 0570-461070

Eva Lejrin, Vikengatan 9B, 652 26 Karlstad.
Tel. 054-151297.

Materialförvaltare

Jens-Åke Nilsson, Karlstad

INNEHÅLL

- 3 Tacktal till Lars Gunnar vid årsmötet 2007
- 4 Jon Wästgöte på Liksta i Värmlands Bergslag
- 7 Släktforskningens dag
- 8 Östra Emtervik - mer än domböcker
- 9 Soldatforskning
- 10 Fyra .vinnoöden från Väse
- 13 Koppomsträffen den 12 maj
- 14 När hallänningarna drog till Värmlandsnäs
- 15 Dödsruna från Glava dödbok 1776
- 16 Att söka sitt första barndomshem
- 18 Okända guldkorn i kyrkoarkiven
- 19 Vår nye ordförande har ordet
- 20 Ur andra medlemsblad
- 21 Antavla nr 131
- 22 Sociala strukturer i det gamla bondesamhället
- 23 Antavla nr 132
- 24 Ano - sökes
- 25 Släktforskarlagarna i Halmstad
- 26 Föreningens utgivning av böcker och register

VärmlandsAnor utges som medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening. Bidrag till tidningen, synpunkter på inriktningen och tips om händelser för bevakning mottas tacksamt av Redaktören. Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

Upplaga 1300 ex, 4 ggr/år

Manusstopp för 2007:3 är 6 augusti 2007.

Ansvarig utgivare

Bengt Nordstrand, Karlstad

Redaktör

Åke Hörnqvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö
Tel 054-52 54 43 ake.hornqvist@telia.com

Layout

Anette Carlsson, Karlstad

Tryck

Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Tacktal till Lars Gunnar vid årsmötet 2007

Vid ett styrelsemöte för ca ett år sedan diskuterades föreningens organisation och bemanning. Lars Gunnar yttrade då att "Nu får det vara nog, 18 år tycker jag får räcka". Han menade sin tid, som ordförande i Värmlands släktforskarförening.

Vi blev inte direkt överraskade av hans yttrande, men på något sätt blev vi ändå tagna på sängen. Vi har varit vana vid att Lars Gunnar varit den givne ordföranden. Han var, som vi såg det, en självskrivna institution i föreningen. Jag tror nog att han såg våra sorgsna och bedjande ögon och accepterade ytterligare ett år. Det nitonde.

19 år som kapten på släktforskar-skutan. Det är en lång tid. En lång seglats. Herrar Heyerdahl, Columbus, Nordenskiöld m. fl. kan slänga sig i väggen. Lars Gunnar är den verkliga skepparen.

Vi kan konstatera att Lars Gunnar visat stor skicklighet att navigera. Det har säkert funnits många förrådiska skär och

grynnor i farleden under seglatsens gång. Dessa har han skickligt undvikit genom en fin och raffinerat god manöverteknik.

Men det finns också andra faror, som lurar under en så lång resa. Stormar kan lätt förorsaka förskjutningar i lasten. Dessa har Lars Gunnar bemästrat genom snabba och starka surringar.

Säkerhet och känsla har varit hans riktmedel under seglatsen. Lars Gunnars styrka som skeppare, har varit hans stora kunskap och erfarenhet. Han har väl behärskat såväl ekonomi, som släktforskning och därigenom fått stor förståelse från de matrosar han haft i sin besättning.

Förutom en genuin fackkunskap har Lars Gunnar begåvats med en djupt mänsklig framtoning. Detta har gjort att han varit en mycket omtyckt och respekterad skutskeppare inte bara ombord utan även med alla han umgåtts med på land.

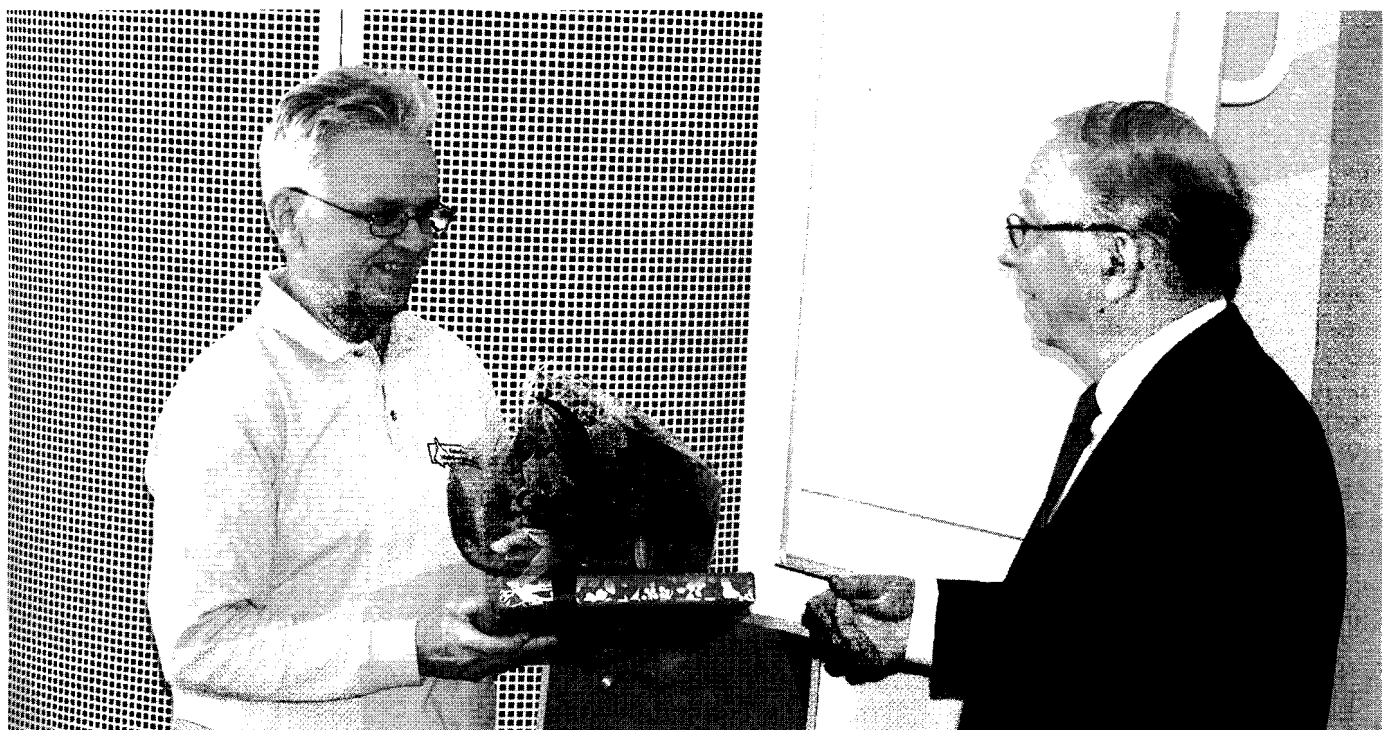
Som kapten har han varit ett föredöme. Styrelsens (matrosernas) uppfattning är

enhälligt positiv och superlativerna från dem är allt för många att räkna upp.

Vid ett tillfälle sa Lars Gunnar: "Man måste någon gång komma till vägs ände. Man måste kunna sätt punkt." Vi, dina matrosar, förstår. Det har säkert många gånger varit en tung uppgift att styra, lasta och lossa skutan, även om dina matrosar varit till hands.

Du lämnar nu skutan efter 19 arbetstygda år. Din skepparuppgift är över, och vi som haft förmånen att under din ledning fått vara med på seglatsen, har bara att tacka dig för ett gott ledarskap och för den mycket goda kamrat du varit. Jag tror att jag inte gör något misstag, när jag nu till sist gör mig till tolk för alla föreningens ca 1200 medlemmar och tackar dig för ett klanderfritt och genuint arbete under 19 år.

KG Lindgren

KG lämnar över present till Lars Gunnar. Foto Gunnar Jonsson

Jon Wästgöte på Liksta i Värmlands Bergslag

av Anita Carlstedt

I Filipstads Tidning den 17 november 1988 finns en artikel skriven av den numera avlidne hembygdsforskaren Ulf Nilsson. Den handlar om ett brev underskrivet av konung Gustav II Adolf i Nykroppa år 1624. Detta brev har Ulf Nilsson "översatt" till modern svenska, men han har gjort några grova fel-läsningar. Därför vill jag nu klargöra det rätta innehållet och samtidigt också bidra med fler uppgifter om människorna på Liksta gård under 1600-talet.

Här följer den bokstavstroga avskriften av brevet, som finns kopierat här intill:

"Wij Gustaf Adolph Gudz nåde Sweriges, Göthes och Wendes Konung, Storfurste till Finland, Hertigh uthi Estland och Carelen, Herre utöfver Ingerman=land, Göre witterligit, att Oss denne wår undersåte Mons Persson i Lixta i underdånigheet hafver praesenteret ett wårt S: käre högdtråde her faders /: höglofligh i åmin-nelse /: Bref opå samme Lixtan en be:rd Joen Andersson gifvit under Skatten att beholla. Och der hoos wår elskelige käre Frumo=ders Confirmation, hvilket torp han af be:te Joen Andersson sigh tillhandlet hafver. Ödmiukeligen bedian-des om wår Confirmation. Så hafve wij för denskull af gunst och nåde hans ödmiuke begäran i så motto nådigest ansedt. Och här med Confirme=re och stadfäste honom deet att beholla under samma wilkor och Rettigheet som dett åfvan=bemelte Joen Andersson gifvit är. Förbiuder för denskull allom dem som Oss med hörsamheet förplichtade äre, att göra eller tillfoga be:te Mons Pedersson här emot hinder eller förfång i någon motto.

Gifvit på wår Gård
Kroppan den 31 Januarij år 624
GUSTAVUS ADOLPHUS

Skrivelsen handlar alltså om att en Joen Andersson fått i gåva ett torp Lixsta av konungens fader Karl IX. Gustav Adolfs moder drottning Christina hade bekräftat denna förläning. Det måste ha skett efter konung Karls död 1611 och av den anledningen att Gustav Adolf ganska snart efter tronbestigningen befann sig utomlands i krig.

Karl hade som hertig, med bl a Värmland som sitt hertigdöme, besökt flera platser här i Bergslagen. Det kan man se av de brev med hans underskrift, som finns bland Riksarkivets landskaps-handlingar och som är microfilmade. Som exempel är han i Asphyttan d. 28 juli 1581¹ och d. 13 jan 1582², i Kroppa d. 27 okt², i Bornshyttan d. 29 okt.³, i Bolhyttan d. 31 okt.³ och i Tingvalla (nuv. Karlstad) d. 2 nov., alla år 1582.³ – Kanske blev hertig Karl bekant med Joen Andersson vid sina besö. i Värmland.

Joen Andersson hittar e jag under Bro gårds räkenskaper år 1583. (Bro = nuv. Kristinehamn.) Han skrivs där som Jon Wästgöte⁴ och Jon Andersson Wästgöte,⁵ fogdetjänare. År 1614 har han avancerat till Underfogde⁶ vid Nya Kroppa Gård och Jernbruk. Under några år framåt finns han kvar där under Fogden **Jöns Bocks** Räkenskaper,^{7,8,9} där hans årslön är noterad. År 1620 står han antecknad under "fremmande",¹⁰ dvs han är en tillfällig besökare, som blivit utspisad. Och han kallas då en "fordom underfougde". År 1621 under "Mantalet på tiende registret på Wermelands Bergslagh"¹¹ står det vid "Liksta" endast "Liksta förlänt", vilket betyder att Joen Andersson var befriad från skatten. Han hade tagit avsked från underfogdetjänsten, blivit "Nybyggare" och skattlades första gången i tiondelängden för år 1622.¹² Där står att Jon Andersson i Liikstadh skall skatta 6 Lispund Järn. Om det var en skattefrihet på fem år för nybyggen, innebär det att han tillträtt sin förläning efter konung Karl IX:s död.

Mons Persson, som i ovannämnda skrivelse hade köpt torpet Liksta av Joen Andersson före år 1624, hade en dotter Anna. Hon begrovs år 1679: "S:Hust: **Anna Månsdotter** Jon Nilssons på Edet, född wed Liikstad, 3 barn efter sigh, hennes ålder 55 år". – Och i en boskapslängd från 1626¹³ fann jag denne Måns i Liikstadh med två hästar, nio kor, en stut, fyra svin och i utsäde 7 skeppor (= ca 1 ½ tunna). Två år senare hade han skaffat en tjur, eller kanske det var stuten som blivit en tjur.¹⁴ – Åren 1628¹⁶ och 1630¹⁷ betalade torparen Måns 6 Lispund Osmund-järn i skatt. Den sista uppgiften jag funnit om honom är år 1632,¹⁵ då han står skriven under "Borgerskapet i Philipstadh" med 10 skeppor i utsäde (= ca 2 ½ tunna).

Vem är denne **Måns Persson** på Liksta? – Jag har funnit tre olika Måns Persson (Pedersson) i Filipstad på 1600-talet. En av dem är för ung, han är son till rådmannen **Peder Swensson**.¹⁸ Den andre svär sin Borgare-ed 1646.¹⁹ Då hade Måns på Liksta varit borgare sedan 1632. Den tredje är **Bergsfogden Måns Persson** vid Nya Kroppa gård, som bor i Kalhyttan år 1581²⁰ och skattar 10 Lis-

Noter

¹ LH 1581:13

(LH = Riksarkivets Landskaps handlingar för Värmland)

² LH 1582:11-4

³ LH 1583:13-1

⁴ LH 1583:13-2

⁵ LH 1583:13-5

⁶ LH 1614:10-3

^{7,8,9} LH 1615:8-2, 1616:10-3, 1617:7-1

¹⁰ LH 1620:1-1

¹¹ LH 1621:3-2

¹² LH 1622:6-1

¹³ film CD-85A

¹⁴ film CD-85B

¹⁶ LH 1628:11B-1

¹⁷ LH 1630:18B-1

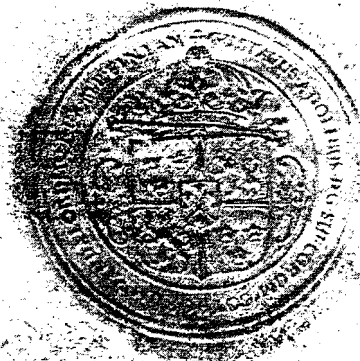
¹⁵ film CD-152

¹⁸ RR 1679 7/4

(RR = Filipstads Rådhusrätt)

¹⁹ RR 1646 11/5

Gustaf Adolphus medes Buds nåde överiges, Göttes
 os överdes Rönning, Griefling, och Pinning, Göttes
 och Göttes och Carolus, Bors det öfver Ingoman
 land. *W*ärmt för mig, att oss denna mitt
 under skilje Måns förson i Lytta i land och vatten
 gifvis presenteret os minns G: här sig det äro G:
 händ: siglefligg i äminnets / Drot op a pinning
 Lyttan nu br: Jon Adolphus gifvis under Skottens
 ut begilla; oss os godt mitt seflerige här Pinning
 Göttes Confirmation, gieldet Long som af br: Jon
 Adolphus sig siglerendert gäfvit. Vemmer helig
 bebindt om mitt Confirmation. De siglefligg ut det
 simplile af gimp ut midt gänt. Vemmer bebindt
 i minns mittigt upstilt; oss här mitt Confirmation
 ut os siglefligg som os ut begilla under
 minna sigleret oss Skottens rot som oss siglefligg
 och Jon Adolphus siglefligg är. *P*å
 siglefligg ut, oss sin siglefligg br: Jon
 Adolphus siglefligg siglefligg siglefligg i
 minns minns. *W*ärmt gä mitt Buds
 Öfverigen den 31 januari äro 1624.

OOPIA från Originalt som finns i privat ägo.

Underskrivet av konung Gustavus Adolphus i Nya Kroppa 1624

pund järn för sin ¼-del i denna hytta. I en skrivelse från "Carolus", hertigen, daterad Carlsbergs gård den 17 maj 1590,²¹ får "Bergsfogden på Kalfhöthan" i underhåll tolv tunnor spannmål, som skall tagas från Gillberga Kyrkohärbärke. Han har också i många år frihet från skatten på sin ¼-del i hyttan.

I ett mantalsregister från 1606²² finns två Måns Perssons döttrar, som då är äldre än 16 år. Och den senaste anteckning jag har om denna bergsfogde, är då han vid Nya Kroppa gård och Jernbruk år 1614 suttit med tio andra bergsmän och skrivit "Hjonelagen"²³ över dem, som skulle betala skatt till Älvsborgs lösen.

Eftersom **Bergsfogden Måns Persson** borde varit född minst tjugo år innan han blivit bergsfogde år 1581, är det kanske inte troligt, att det är han som köpt torpet Liksta och får dottern Anna 1624. – Men denna dotter kan vara född i ett andra giftermål. Och varje gång han förflyttade sig mellan Kalhyttan och Kroppa passerade han Likstatorpet, där även idag en liten sträcka av vägen kan ses norr om husen och ner mot en vik av sjön Daglösen. Där var landningsplatsen för dem som per båt eller över isen ämnade sig till Färnebo

Carolus
CARL IX.
1600-1611
Jehova solatium meum.
(Gud min tröst.)

Lite mer om Liksta

- 1637 finns en M:r Lars på Liksta.²⁴
 1639 "arrenderade och förpachtade af stadhen" rådmännen Hans Hermansson och Nils Swensson Liksta på 6 års tid för 300 Daler kopparmynt.²⁵
 1654 "Borgmest: och råd h låter fråga Borgerskapet om någon af dem, som inga egor hafr till sina tompter, om dhe wille köpa Liikstadh engiar efter deth uthaf wahnrycht förfaller..."²⁶
 1654 (en månad ser are) Liksta ägor arrenderas av Jöns Böriesson, Peder Wastersson, Tousseng Wincensson och Peder Swensson, alla fyra rådmän i Filipstad.²⁷
 1658 är Liksta till Salu och köpes av Jöns Böriesson, Peder Wastersson, Peder Swensson och Allexander Brun för tillsammans 90 RDaler.²⁸
 1661 upplästes fastebrevet på Liksta för Jöns Böriesson, Peder Wastersson och Peder Swensson. Allexander Bruns ¼-del hade de tre andra löst ut av hans fordringsägare i Göteborg.²⁹ – De 90 RixDaler, som staden fått för Liksta, var "till understöd h att innlösa dhenn Öfre Hammaren till Qvarnestelle, där nu Stads Qvarnen ähr bygd på".³⁰ – Jöns Böriesson blir senare svärfader till de två andra delägarna, som då blev gifta med Justina resp. Ingeborg Jönsdöttrar.
 1679 den 10 mars får Ingemar Larsson Tingwall fasta på Likstad. Han var sonson till Borgmästaren i Carlstad med samma namn, och hade varit gift med Tousseng Wincenssons änka Anna Månsdotter i ca åtta månader, då hon begravdes i juni år 1664 endast 43 år gammal. Hon var dotter till Borgmästaren Måns Elofsson i Filipstad.³¹

kyrka, som då låg i Kalhyttan väster om Färnsjön, innan den flyttades då Filipstad blivit stad år 1611. Namnet Liksta eller "Liikstad" och "Liikstaden", som det ibland skrevs, betyder "likplatsen", platsen där folket gick iland med sina döda på väg till kyrkan att begravas. Platsen Liksta ligger några kilometer söder om Filipstad vid den gamla landsvägen mot Kristinehamn, som också passerar Asphyttan där det äldsta kronobruket i Värmland låg.

Vem var Måns Persson på Liksta? - Enligt ovannämnde Ulf Nilsson blev han av staden fråntagen Liksta och fick som ersättning ett torp i Daglösedet. I ett rådhusprotokoll från 2 maj 1638, då en mängd papper överlämnades till den nye borgmästaren **Vincens Toussengsson**, nämns bland dessa papper några kvittenser och andra skrivelser gällande en Måns Pedersson. - Den som vill veta om denne var densamme som han på Liksta måste fortsätta söka i källorna.

Noter

- ²⁰ LH 1581:8-2
²¹ LH 1606:19A-1
²² LH 1606:5-2
²³ LH 1614:10-3
²⁴ RR 1637 24/4
²⁵ RR 1639 29/4
²⁶ RR 1654 16/1
²⁷ RR 1654 14/2
²⁸ RR 1658 3/5
²⁹
³⁰
³¹ RR 1667 28/2

Släktforskningens dag

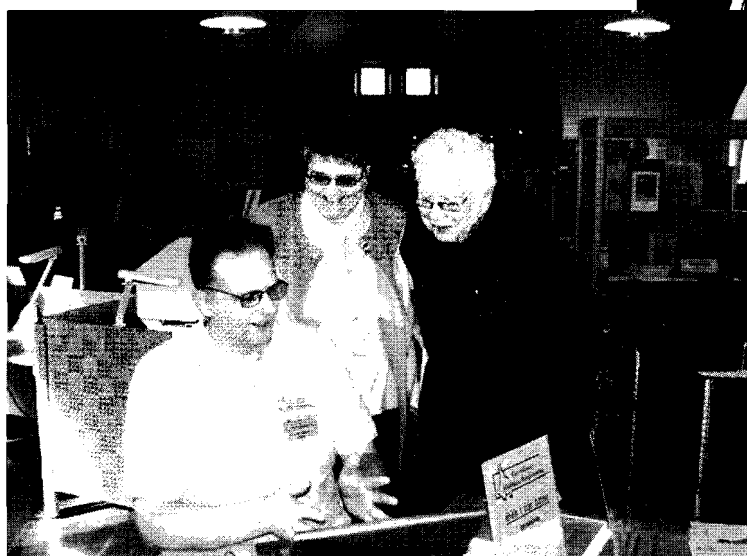

Ovan. Vid SVARS bokbord var det fullsatt nästan hela dagen. Tommy Dahlberg från SVAR hade fullt upp.

Höger. Frivilliga från släktforskarföreningen visade besökarna och hjälpte till med släktforskarfrågor. Här är det Göran Dour som visar.

Nedan. Två av föreningens trognaste släktforskare, Elvy och Bo Hansson fanns naturligtvis på plats. Man kan undra vilken upptäckt Gunnar Jonsson visar dem här.

Alla foton är tagna av Åke Hörnvist.

Värmlands Släktforskarförening arrangerade Släktforskningens dag den 17 mars i samarbete med Värmlandsarkiv, Emigrantregistret samt SVAR. Mellan 200 och 300 personer besökte Arkivcentrum för att ta del av det rikhaltiga programmet.

Forskarsalen var öppen från kl 10 till kl 15. Vetgiriga besökare trängdes framför datorer och läsapparater. Många visste inte mycket om släktforskning och häpnade därför då de fick erfara vilka möjligheter som finns idag. En och annan kunde också gå hem med nyfunna anfäder.

Både under för- och eftermiddagen höll SVAR's representanter en timslång genomgång av kyrkoarkiv,

mantalslängder och annat skannat material som man erbjuder på sin hemsida. Arkivarien Petra Berglund vid Värmlandsarkiv informerade om de olika databaser som är tillgängliga på ett stort antal datorer i forskarsalen. All denna information blev mycket uppskattad av åhörarna och vid alla tre tillfällena var föreläsningssalen fullsatt.

Till det lyckade resultatet bidrog även det stora antalet funktionärer. Förutom merparten av styrelsen deltog även Ingegerd Karlstedt, Björn Grindegård, Eva Lejrin, Göran Dour, Anette Carlsson, Annelie Johannesson och Harriet Grandin. Värmlandsarkiv representerades av tre personer och Emigrantregistret av två.

Östra Emtervik – mer än domböcker

Att en enda person kan hinna med så mycket! Det är den omedelbara tanken man får, när man – som jag – besöker Östra Emtervik och får ta del av det material som Gunnar Almqvist lämnat efter sig.

Jag gjorde besöket i slutet av april, därtill inspirerad av det som skrivits om hembygdsföreningens arbete i samband med utgivningen av fjärde och sista delen av Gunnar Almqvists domboksregister. Totalt finns därmed alla domböcker i Fryksdals härad i sammandrag för perioder 1602–1750. Sammandrag betyder i det här sammanhanget att Almqvist har skalat av den dåtida juridiska språkdräkten så att den blir begriplig för oss. Tillsammans omfattar de fyra volymer nästan 2 700 tätskrivna sidor.

Gunnar Almqvist avled 1999 och hela hans forskningssamling donerades av de efterlevande till Östra Emterviks hembygdsförening. De ansvariga i denna förening har från allra första början varit besjälade av ambitionen att göra hans forskningsresultat tillgänglig för så många som möjligt. Ett första bevis på detta fick vi se ifjol då föreningen stolt kunde presentera den fjärde och sista domboken, d.v.s. den bok som Gunnar Almqvist var mitt upp i, när han plötsligt rycktes bort. Av de fyra böckerna är numera den första slutsåld, vilket har föranlett föreningen att ge ut den som CD-skiva; något som gör att sökbarheten har blivit ännu ett snäpp bättre. Per och Gudrun Sundqvist har

hjälpit föreningen med att ta fram den fjärde domboken och CD skivan. De har även tidigare varit behjälpliga när det gäller domboksarbetet, likaså hembygdsforskaren Roland Kihlstedius, f.d. ordf. Matts Nillson och Gunvor Jansson har varit till stor hjälp.

Det senaste projektet för att synliggöra även resten av Almqvists omfattande material för en större publik, har bestått i att katalogisera hela hans arkiv. Detta har möjliggjorts genom Värmlands Hembygdsförbunds Access-projekt, vilket i huvudsak finansieras av Statens Kulturråd. Hos föreningen arbetar Kerstin Meric. Hon har gedigna kunskaper vad gäller arkiv och dokumentation.

Arbetet påbörjades hösten 2006 och nu i april blev Kerstin färdig med en förteckning av den donerade samlingen. Av den förstår man att han har varit inne och tittat på det mesta inom Fryksdals härad.

Några exempel på rubriker:

- avskrifter av kyrkoräkenskaper
- bouppteckningsregister
- mantalslängder
- roteringslängder
- generalmönsterrullor

För er som har anfäder i detta härad rekommenderar jag att ta kontakt med hembygdsföreningen. Ja, förresten inte bara "fryksdalingar" utan även för er med anknytning till angränsande socknar som t ex Övre och Nedre Ullerud. Utöver dessa mer heltäckande avskrifter finns även specifika släkt- och gårdsutredningar.

Access-projektet pågår året ut och härnäst på listan över angelägna uppgifter står att göra samlingen tillgänglig. Eventuellt kan man göra enklare häften till försäljning. Hembygdsföreningen har även en hemsida och den skulle kunna utökas med en speciell del för medlemmar. ►

Kerstin Meric, som katalogiserat samlingen, visar upp en sida. Foto Marie Söhrman

Kontakta gärna någon av dessa om du vill veta mer
Hembygdsföreningens hemsida
www.ostra-amtervik.se/hbf
Marie Söhrman 0565-303 20
marie@km-ide.se
Almqvistsamlingen
Kerstin Meric 0565-303 41
info@ostra-amtervik.se

Soldatforskning

I höstas kontaktade vi Björn Lippold – ansvarig för Centrala soldatregistret i Skövde – för att höra om han kunde besöka oss i Karlstad och tala över ämnet soldatforskning. Det förklarade han sig mer än villig att göra, så i mitten av april fick vi, dryga 30-talet åhörare, ta del av hans mångåriga arbete med knektforskning.

Han inledde med att lovprisa värmländska soldatforskare och då främst Harald Persson. Tack vare dem är 90-95% av alla värmländska knektar registrerade. Totalt för hela riket har man idag registrerat 335.000 soldater av de ca 500.000 som en gång tillhörde det yngre indelningsverket, 1682 – 1901. I detta sammanhang uppmanade han alla, som har uppgifter om indelta soldater, att kontakta Ingela Bäckman på Värmlandsarkiv. På det sättet kan vi få allt fullödigare bilder av varje enskild soldat. Det centrala registret i Skövde är navet i en verksamhet som samlar in uppgifter från 21 lokala soldatregister runt om i landet.

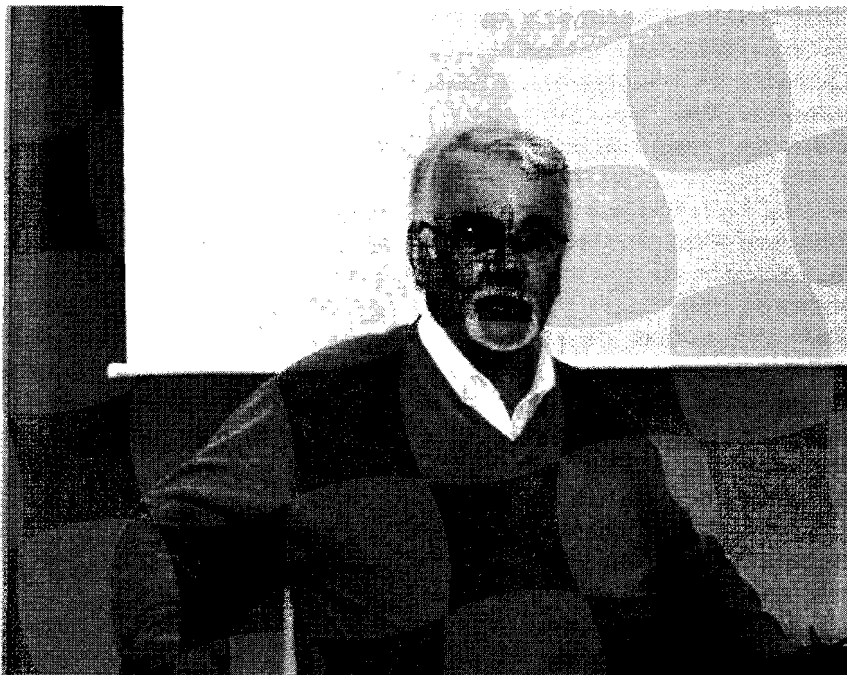
Soldatens tjänstevillkor var mycket noga reglerade med klart angivna skyldigheter för rotebönderna gentemot soldaten och hans familj. Hans torp var i allmänhet i storleksordningen 4*8 meter och jordplätten ett ½ tunnland. Vart tredje år gjordes syn, d v s kompanichefen eller

Fortsättning från motstående sida.

Snart är inventerings- och arkiveringsarbetet för dokumentarkivet klart. Nästa uppgift är att dokumentera föremålen på hembygdsgården. Föreningen har sedan 1999 byggt upp en bilddatabas som nu omfattar ca. 4000 fotografier.

Östra Emterviks arkivet tar gärna emot saker från folk med anknytning till socknens historia för att tillgängliggöra det gemensamma kulturarvet genom berättelser, fotografier, dokument, ljud- och filmer.

Åke Hörnqvist

Björn Lippold, en driven berättare av historia och historier. Foto Åke Hörnqvist.

hans ombud kontrollerade på plats att torpet hölls i gott skick och att rotebönderna uppfyllde kontraktsvillkoren.

Trots den höga dödligheten under 1700-talets alla krig, hade knektyrket sina lockelser. I första hand var det givetvis att få ett arbete, men även att de fick en boklig bildning, när utbildning var ett privilegium enbart för överklassen. Många fick också en professionell hantverkskolning (skräddare, skomakare, snickare, murare, sjukvårdare etc.). Allt detta bidrog till att knekten hade en klart högre status därhemma än en vanlig torpare. Många avancerade också till fjärdingsmän, kyrkvårdar och lärare.

Vart tredje år var det generalmönstring, då flera regementen samlades. Däremellan skedde årliga kompanimöten. Detta schema gällde under fredstid. Vid ofred kunde det bli förskjutningar.

Inom infanteriet var torpen numrerade regementsvis, vilket angavs från 1836 på

en tavla tillsammans med namnet på kompaniet. Till torpet hörde också ett namn som den nye knekten fick överta och bära till dess han fick avsked. Varje namn var unikt inom resp. kompani. Det fick alltså bara finnas en Sträng i ett kompani samtidigt men i ett regemente kunde det däremot finnas flera.

När det gäller de rullor som upprättades vid varje generalmönstring, uppmanade Björn oss att läsa de olika kompaniberättelserna. Dem hittar man i inledningen till varje rulla. Där redogör nämligen kompanichefen för kompaniets verksamhet sedan närmast föregående mönstring.

Björn interfolierade sin dryga timme med att relatera dråpliga episoder med knektanknytning, som han antingen själv varit med om eller hört talas om. Att de gick hem kan jag intyga. Sällan har jag fått skratta så mycket på en föreläsning.

Åke Hörnqvist

Stina Nilsdotter och hennes tre syster- fyra kvinnoöden från Väse

av Ingrid Larsson

I sökandet efter mina värmländska rötter har jag funnit många sorgliga männskoöden. Ett av dessa tillhör Stina Nilsdotter från Väse. Stina är min famors farfarsfars systerdotter.

Stina blev bara lite över 30 år och hon dog i Stockholm på Norrmalms Straff-fängelse, långt från sin familj och långt från sitt hem.

Historien om Stina börjar den 14 mars 1825 då hon föds som barn nummer fyra till torparen Nils Andersson och hans hustru Brita Fredriksdotter i Väse. (Nils var född i Lungsund och Brita i Väse). Det var ett fattigt hem och troligen med en hel del sociala problem. Stina hade bl a tre systrar, Lisa född 1822, Lena född 1830 och Anna född 1835, som också kom att få hårda liv. Stinas far Nils Andersson började som åbo men "föll ned" till torpare ganska snart, och framlevde större delen av sitt liv bosatt på torpet Påtåkern (under Gummerud.) Han avled år 1850 och var då inhyses. Brita Fredriksdotter levde till 1875 och dog i största armod som rotehjon.

Redan vid 11 års ålder började Stina tjäna piga och mellan år 1841 och 1842 arbetade hon bland annat på ägora Torsåsen, Åsen och Karforsen i Väse. I juni 1846 föder Stina en dotter, Kristina, utom äktenskapet. Fadern står angiven som bondesonen Sven Persson Carlqvist. Något äktenskap kunde det förmodligen inte bli med en fattig flicka som Stina. Sven gifte sig i stället med en annan kvinna, Anna Andersdotter. Stina fick ta hand om sin dotter själv. Kanske bidrog Sven Persson med lite medel för Kristinas uppfost-
ran.

Stina fick tjänst på prästgården och där födde hon igen (i mars 1849) ett barn utom äktenskapet, en liten pojke som hon kallade Nils Gustaf. Någon fader till gossen finns inte angiven i kyrkböckerna. Nils Gustaf dog bara några veckor gam-

mal den 7 maj samma år.

Stina fick kämpa vidare och hon hade för det mesta sin lilla dotter med sig på arbetsplatserna då hennes föräldrar var klena och sjukliga och inte i stånd att ta hand om lilla Kristina. I slutet på år 1850 upptäckte Stina att hon var gravid på nytt. Ett tredje utomäktenskapligt barn måste ha varit en mycket svår situation att tänka sig för henne – hon teg om sina omständigheter men skvallret gick. I mars 1851 bytte Stina plötsligt tjänst och flyttade över sockengränsen till Nytorp i Ölme. Den 16 april var tiden inne för henne och på natten, på golvet i sitt lilla rum födde Stina en flicka, helt utom sig ströp hon barnet och placerade det sedan under sängen. Stina återvände till sitt arbete nästa dags morgon men då hon nu plötsligt hade "ändrat skepnad" kom alla frågor och när Stina blev ställd till svars föll hon till föga och erkände vad som skett. Stina förmådde inte titta på sitt döda barn och den skräck och vänd: hon känt måste varit ohygglig.

Utdrag ur Ölme Häiads dombok för år 1851:

"- Pigan Stina Nilsdotter skall vara 28 år gammal, undersätsig och stark till växten, har fått två barn förut av vilka det ena lever och är 4 år gammalt, lärers städse ha förnekat havandeskap, varit frisk och rask under hela denna tid, samt sysselsatte sig med byk den 16 april som förlossningen inträffade- på aftonen denna dag ungefär klockan 6 kom en piga benämnd Sara från granntorpet Damåsen till Nytorp träffande Stina Nilsdotter utanför stugan sysselsatt med tvätt. Då Sara ingick i stugan och satte sig på förstukvisten men snart ankommen får Sara höra ett jämmerrop från Stina Nilsdotter inna för dörren. Härefter inkom Stina Nilsdotter med sin 4-åriga flicka. Genast begav sig Stina Nilsdotter med barnet åt ladan och Sara hemåt men kommen ett litet stycke från ladan fick Sara

åter höra jämmerrop varpå hon återvände till laduväggen för att lyssna på vad som föregick. Återvänd till Damåsen berättade Sara för modern att Stina Nilsdotter låg i ladan och jämrade sig ungefär på samma sätt som när modern själv födde barn, bedjande modern att strax gå till Nytorpet emedan hon trodde modern annars komme för sent, innan barnet blivit framfött. -"

"- Sedan tilltalade Stina Nilsdotter nästlidna mars månad antagit tjänst hos vittnet (Olof Olsson) hade Olof Olsson av hennes utseende och kropps beskaffenhet misstänkt att svaranden var havande vilket hon likaväl förnekat då vittnet därom henne tillsport och endast svarat med egna ord "det får ni väl se om jag blir annorledes". Efter den 16:e nästlidna april hade vittnet funnit svarandens kroppsliga utseende förändrat härav vittnet hämtat anledning till och tanken att hon framfött barn, och för sådan orsak kallat till sig vittnena Anna Petersdotter och Lisa Nilsdotter vilka undersökt svarandens bröst och funnit dem mjölkdigra, samt uppmanat henne erkänna att hon fött barn vilket Stina Nilsdotter förnekat. Sedermera hade vittnet påfunnit svarandens framfödda foster undangömt under det sängställe som Stina Nilsdotter begagnat, varvid vittnet bemärkt dels att det döda foster inneslutits med ett grovt linytyg och ett förkläde dels och att dess huvud nedhängt lutande mot bröstet. -"

Stina visade således var det lilla döda barnet var gömt och så kom länsman och Stina sattes i Karlstads fängelse i väntan på rättegång. Detta blev en långdragen process och många vittnen blev kallade, domen blev: Avrättning medelst hals-huggning. Alla dödsstraff underställdes konungen, och han (Oscar I) ändrade den 17 november 1851 domen till sex års fängelse.

"- Kongl Majt har i Nåder låtit sig föredragas handlingarne i detta mål; och

pröfvar Hofrättens Utslag vara på lag grundadt, men vill, med afseende å härvid förekomna serskilda omständigheter, af Gunst och Nåd förskona Stina Nilsdotter från dödsstraffet samt tillåta, att hon, i stället, må umgälla sitt brott med Tjugoåtta dagars fängelse vid vatten och bröd, uppenbar kyrkoplikt samt sex års arbete å Tukthus. Det vederbörande till underdånig efterrettelse länder. Oscar”

Provinsialläkaren vittnade att ”Stina Nilsdotter, som är funnen skyldig till barnamord, är frisk och fullt arbetsför”. Stina anlände till Stockholm och Norra Correctionsinrättningen den 4 januari 1852.

Av fängelsehandlingarna kan utläsas bl a att Stina var av medelmåttig kroppsbyggnad, hade brunt hår och bruna ögonrunt ansikte och hon var 5 fot och 3 tum lång. Med sig hade hon följande persedlar: 2 klänningar, 1 kjortel, 1 schal, 2 halsdukar, 1 förkläde, 1 schallet, 1 lintyg, 1 näsduk, 2 par vantar, 1 handduk, 1 par strumpor och 1 par kängor.

Stina var inte skrivkunnig men läsa kunde hon väl och hon kunde också sin katekes.

I fängelset var arbetstimmarna långa, från mycket tidig morgon till sena kvällen. Väckning var det klockan fem och arbetet började sedan klockan sex och fortsatte till och med klockan åtta på kvällen. På morgonen delades det bröd ut som skulle räcka hela dagen och vid middagstid delades de matvaror ut som sedan skulle tillagas till lunch och middag i fängelsets kök. Det var med största sannolikhet inte någon delikatessmat.

Fängelset fungerade som ett storhushåll och kvinnorna tog del i alla nödvändiga arbetsuppgifter, tvätt, matlagning, hämtning av ved, eldning och omhändertagande av de sjuka etc. Klockan kvart i nio på kvällen stängdes de stora sovrummen (40-50 kvinnor sov i vart rum). Man fick betalt för arbetet (mycket lite) och för dessa pengar kunde fångarna köpa extra ransoner (bröd, ost, mjölk och snus) återstoden av pengarna sattes åtsidan till frigivningen. Fångarna fick vidare utföra sömnadsarbeten (byxor, skjortor

etc) och en kvot måste fyllas varje vecka annars utdelades bestraffning (oftast isoleringscell). Söndagar var lediga dagar men arbetstimmarna uppgick till 75 timmar i veckan. Norrmalms fängelse hyste cirka 300 kvinnor.

Stina fick aldrig se sitt hem eller sin lilla dotter igen. Hon blev sjuk under våren 1857 och dog den 25 mars samma år med mindre än ett år kvar till frigivningen. Dödsorsaken angavs som diarrée. Då hade hon överlevt en stor koleraepidemi som härjade året innan.

Vad hände med Stinas dotter, Kristina Svensdotter, som blev moderlös redan vid fyra års ålder? Kristina blev omhändertagen av socknen (hennes morfar var död och hennes mormor var gammal och orkeslös) och utackorderad till olika familjer, säkerligen fick hon tidigt lära sig att arbeta för mat och uppehälle. I januari 1867 och bara 19 år gammal födde Kristina en dotter, Emma, utom äktenskapet. Faderns namn angavs inte. Under några år stannade Kristina och Emma kvar i

Väse men år 1876 flyttar Kristina och hennes dotter till Täby nära Stockholm, troligen för att försöka att börja ett nytt liv och att komma bort från skvaller och den låsta situation som hon måste ha känt sig i. Kristina fann arbete snabbt men Emma skickades tillbaka till Väse där hon fick bo hos Kristinas biologiske far Sven Persson Karlquist och hans hustru Anna i Rösebäcken. Där stannade Emma i sex år.

Kristina flyttade från Täby till en församling i Mälardalen, hon mötte och gifte sig med rättaren Johan år 1878. Två döttrar föddes i äktenskapet. År 1882 sände Kristina efter dottern Emma men Emma stannade inte länge hos sin mor och styvfars kanske trivdes hon inte. Hennes vidare öden är okända för mig.

Kristina måste ha varit både stark och envis. Hon lyckades att ändra sin tillvaro till det bättre trots de dåliga odds hon hade från början. Kristina dog som en välbärgad och aktad kvinna år 1919. Hon blev en av spanska sjukans många offer.

Även Stina Nilsdotters syskon och då främst hennes systrar påverkades av hennes tragiska livsöde. Samtliga tre systrar dog långt från Väse och de bar nog med sig sin systers olycka hela sina liv.

System Lena Nilsdotter tog piggtjänst vid 17 års ålder hos en av storbönderna, flyttade till Ölme 1850 men kom hem igen 1851. Hon flyttade till Stockholm år 1852 och hon återvände aldrig till Värmland.

I Stockholm träffade Lena en nålmakaregesäll, Carl Fredrik Ekman, och de gifte sig år 1860 i Klara församling. Två barn föddes i äktenskapet. Carl Fredrik dog redan 1869, svårt lungsjuk och utfattig i Maria Församling.

Lena Nilsdotter-Ekman förekommer på den sk ”Söder-skivan” (utgiven av Stockholms stadsarkiv) och bodde på Maria Kvarngata år 1878. Hon bor ensam år 1880 och hon avlider den 9 november 1887.

Lena Nilsdotter Ekmans död finns inte antecknad i Maria församlings dödbok. Hon finns inte heller antecknad i Justitiekollegiets serie av dödslistor för

Foto av Stina (Christine) Anderson (född Öster) med make Wilhelm och barnen (från vänster) Hilma, Alma och Arthur. Fotot är taget hos Anderson Studio i Wahoo, Nebraska omkring 1900. (Fotoateljén innehades av Wilhelms bror).

Stockholm Söder respektive Norr. Däremot föreligger ett s k Fattigbevis (FB 1887-101-no) undertecknat av sonen Nils Fredrik, som intygar att kvarlåtenskapen vid dödstillfället var så ringa och värdeöst att ingenting fanns att uppteckna. Lena fick ett hårt och fattigt liv i Stockholm.

Yngsta systemen Anna Nilsdotter flyttade till Hällefors år 1855. Hon gifte sig (troligtvis i Råmen) med Lars Peter Hök från Säfsnäs i Dalarna. Omkring 1865 flyttade familjen till Hamrånge i Gästrikland där Lars Peter arbetade som smältare vid Axmars bruk. Av de sex barn som föddes i äktenskapet överlevde endast ett föräldrarna. En son emigrerade till Amerika och bosatte sig i Cleveland, Ohio. Anna avled år 1908 i Hamrånge. Annas ättlingar är numera bosatta i Ohio, Michigan och Virginia.

Lisa Nilsdotter 1822-c:a 1900

Lisa Nilsdotter var den äldsta dottern till torparen Nils Andersson och Brita Fredriksdotter.

Lisa föddes och växte upp i Väse som sina systrar och konfirmerades år 1837 och därefter började hon tjäna som piga i Lungsund. Hon mötte sin blivande make soldaten Anders Jansson Öster 1843 och samma år föddes deras dotter Anna Lena. Anders Jansson Öster var född i Väse år 1819 och han tog värvning den 20 februari 1841 Närkes regemente och Alsters kompani.

Anders Jansson Öster och Lisa Nilsdotter gifte sig i Väse den 5 januari 1845. Torpet familjen bodde på låg under Öhna rote i Väse. I äktenskapet föddes följande barn: (Samtliga barn födda i Väse.)

Anna Lena (Helena) 13 april 1843

Jan Fredrik 9 februari 1845.

Han dog natten till den 1 mars 1845 i Väse. Lille Jan Fredrik blev kvävd av modern i sängen. Kyrkvårdarna gjorde lagenlig undersökning och intygade att det var en olyckshändelse.

Jan Fredrik 31 juli 1846

Stina 31 juli 1847

Anders 13 november 1849

död 18 november 1849

Gustaf 13 november 1849

död 20 november 1849

Nils Gustaf 15 april 1852

Maja Lisa 11 augusti 1854

Carolina 22 mars 1857

Anders 11 maj 1859 död 28 juli 1859. År 1852 fick Anders avsked från det mi-

litära "kasseras såsom dömd för snatteri och stöld". År 1860 avviker han från hemmet och lämnar sin familj. Stackars Lisa fick nu försöka att klara sig på egen hand med alla sina barn. Hon uppbar fattighjälp men hennes barn fick också hjälpa till med försörjningen. Hennes söner Jan Fredrik och Nils Gustaf tog värvning (båda den 7 april 1869) och Lisa kom så småningom att bo hos Nils Gustaf (som tog sig namnet Ågren) och hans familj på Åsen i Väse. Nils Gustaf blev befördrad till vice korpral den 26 april 1875 och genomgick också kurs å Garnisons Sjukhuset i Stockholm år 1874.

År 1881 emigrerade dottern Stina med sin dotter Emma (född utom äktenskapet år 1866) till USA. Hon kallade sig Stina Öster och hon bosatte sig i Nebraska (Saunders County). Saunders County ligger i östra delen av Nebraska och många svenskar utvandrade hit. Lisa Nilsdotter tog själv det stora steget över Atlanten den 25 maj 1888. Då var hon hela 66 år gammal, en mycket hög ålder för en utvandrande. Med sig på färden hade hon barnbarnet Karl Leonard Larsson (11 år). Karl Leonard var son till Lisas yngsta dotter Carolina som även hon hade utvandrat till USA året innan. Denna dotter bosatte sig i Proctor, Vermont.

Lisa kan återfinnas i census för år 1900 som boende i Richland i Saunders County i Nebraska- hon bor i os dottern Christine (Stina) med familj. Lisa avled troligen strax efter detta census för hon kan inte återfinnas i census för 1910 och heller inte i lokala census efter detta år.

Christina gifte sig i Omaha, Nebraska omkring år 1882 med Wilhelm (William) Andersson född 1848, även han från Väse. Wilhelm kom till Amerika redan 1873. I äktenskapet föddes tre barn (samliga i Nebraska). Hilma år 1884, Arthur år 1886 och Alma år 1887.

Wilhelm Andersson var soldatson från Skogsberg i Väse, (fadern hette Anders Skog). I Nebraska förvärvade Wilhelm 80 acres bördig jord som han brukade med gott resultat. Han var en mycket duglig och arbetsam man.

Hos Christina och Wilhelm framlevde så Lisa sina sista år. Det är troligt att Lisa ligger begravd på Fridhem Cemetery i Swedeburg, Richland Township. Hennes grav har dock inte återfunnits. Både Christina och Wilhelm har fått sin sista vila där och deras gravstenar finns fortfarande kvar.

Lisa var den av systrarna Nilsdotter som kom att bosätta sig längst bort från hembygden. Idag finns hennes ättlingar kvar i Nebraska och en gren har bosatt sig i Washington state.

Källor

Kyrkböcker från Väse

Ölme Härads Dombok

US Census

Susan Phillips (om Lisa och hennes dotter Stina i Nebraska)

Litteratur

Spinnhusliv av Marja Taussi Sjöberg.

Släktforskarförteckningar är värdefulla för att skapa kontakt mellan släktforskare. För ett antal år sedan startade Sveriges Släktforskarförbund och Föreningen DIS i samarbete Sveriges Släktforskarförteckning.

Man använde sig av dataprogrammet DISFOR. Ett gammalt DOS-program som inte klarade av millenieskiftet. Avsaknaden av ett nytt program har varit stort. Då det dragit ut på tiden har Värmlands Släktforskarförening beslutat att en ny förteckning kommer att läggas på föreningens hemsida VärmlandsRötter.

En förutsättning för att delta i en släktforskarförteckning är att Du är beredd att dela med dig av dina egna uppgifter. På förekommen anledning förutsätts dessa uppgifter vara gratis. Vill Du ha betalt för de uppgifter Du kan lämna så meddela detta till redaktionen. Vi kommer då att ange detta i släktforskarförteckningen.

Vill Du medverka i Värmlands Släktforskarförteckning, så fyller Du i medföljande blankett. Läs noga igenom anvisningarna, så underlättar du redigeringen. Blanketten kommer att finnas för nerladdning på VärmlandsRötter när förteckningen publiceras. Uppgifter i förteckningen kommer att uppdateras löpande.

Endast medlemmar i Värmlands Släktforskarförening får delta. Enbart uppgifter som rör landskapet/länet Värmland ska tas med.

Koppomsträffen den 12 maj

Ett 40-tal släktforskare från Värmland och Østfold samlades den 12 maj på hembygdsgården i Koppom där Värmlands Släktforskarförening hade arrangerat en gränsträff med släktforskarna i Østfold Historielag. Hembygdsgården är belägen någon kilometer söder om samhället och intill Järnskogs kyrka. Efter inledande kaffe med tilltugg hälsade undertecknad välkommen till själva mötet och Kermit Myrvold till "Jarnskebygda". Det senare är detsamma som på kartan heter Järnskog. Därefter fick vi lyssna till två intressanta föredrag.

Nils Ola Bolstad utvecklade sina *Tan- kar om släktforskning*. Vi fick höra hur den militäre befälhavaren i Järnskog under andra världskriget försökte leva upp till Per Albin Hanssons berömda uttalande att "vår beredskap är god". Då kanoner saknades kommenderades ortens bönder att på en strategisk punkt ställa upp sina dyngkärror nödortfött omgjorda till kanonatrapper. På så sätt trodde man sig kunna lura det tyska spaningsflyget. Föredragshållaren kom även in på gränsbornas resor och arbetsvandringar över riksgränsen genom tiderna. Den första kända resan över gränsen gjorde den isländske skalden och stormannen Egil Skallagrimsson år 945. Hästkött kunde förr inte säljas i Sverige men däremot gick det bra i Norge. En del personer i Järnskog blev därför förmögna genom att köpa upp slaktfärdiga hästar för en spottstyver och sedan sälja dem med god avans till slakterier i Oslo.

Nils Norlén berättade valda delar ur sin bok *De sista vittnena*. Underlaget till denna bok är ett antal intervjuer med personer som i gränsbygden upplevde krigsåren under 40-talet. Dråplig var berättelsen om ortsborna som en tidig morgon ägnade sig åt olaga tjäderjakt. Det myckna skjutandet i skogen försatte det på orten förlagda beredskapsförbandet i högsta beredskap eftersom man trodde att tys-

ken var i annalkande. Befälhavare för sagda förband var den i släktforskar-sammanhang senare välkände Börje Furtenbach (ordf i Genealogiska Föreningen och författare till en av de tidigare läroböckerna i släktforskning). Sorglig var däremot berättelsen om den tyske soldaten Willi Jutzi och hans norska fästmö Ragna. Paret flydde till Sverige men blev efter någon tid tagna av polisen. Den nazianstrukne landsfiskalen körde dem mot gränsen för att överlämna dem till den tyska militären som tveklöst skulle ha arkebuserat Willy för desertering. Han lyckades dock avvika från sina fångvaktare under ett toalettbesök men återfanns senare drunknad i den närbelägna älven. Antagligen hade han tagit sig själv av daga.

Efter föredragen visade Kermit Myrvold det intill hembygdsgården belägna *Beredskapsmuséet* med minnen från ofredsåren på 40-talet. Här skulle man helst haft minst en halv dag på sig för att

studera alla intressanta foton som fyllde väggarna. Det lilla muséet kan därför varmt rekommenderas till alla och envar som har sina vägar förbi Järnskog. En alldeles speciell guldgruva, i synnerhet för norska släktforskare, är Åke Hjertners förteckning över flyktingärenden 1/10 1941 – 20/5 1945.

Dagen avslutades med lite allmänt släktforskarprat och umgänge innan hemresan anträdde. Av Kjell Karlsen från Spydeberg utanför Sarpsborg fick föreningen som gåva mottaga en förteckning över födde, döpte, konfirmerade, vigde och döde i Spydeberg, Heli och Hovin åren 1946-2006. Denna skrift hoppas vi kunna bli tillgänglig i Arkivcentrums forskarsal. Säkerligen kan en och annan invandrad svensk eller svenskättling återfinnas här. Invandring från Østfold från Värmland var ju förr ganska omfattande.

Lars Gunnar Sander

Stort intresse för Beredskapsmuséet. Imponerande att få plats med så mycket på så liten yta.
Foto Gunnar Jonsson.

När hallänningarna drog till Värmlandsnäs

av Claes Åkerblom

Idag är det normmännen som invaderar västra Värmland och de stora gårdarna i Säfflebygden. Så var det även i början av 1900-talet, men innan dess var det faktiskt hallänningar som tog gård efter gård i besittning.

Tvååker, Sibbarp och Spannarp är orter som ofta förekommer i 1900 års församlingsböcker. Vilken av alla dessa hallänningar som var först på plats har vi inte letat fram, men det är ju inte otänkbart att han lockade med sig sina landsmän. Eller fanns där kanske ombud som saluförde gårdarna i Halland? Detta tål en närmare studie.

Inte heller vet vi om denna invandring är unik just för Säfflebygden. Men ett är klart. "Hallänningarna" var ett begrepp på Värmlandsnäs, och under det senaste seklet har de satt sina spår inte bara inom jordbruket. Det bör vara hundratals säfflebor som har halländskt påbrå. 1961 skrev redaktör Iwan Schyman vid Säffle-Tidningen en artikel om alla dessa hallänningar:

"Det kom många hallänningar till Värmlandsnäs vid senaste sekelskiftet. Man kan helt enkelt tala om en invasion. Det var Bengtssons på Södra Skane, Anderssons på Norra Skane, Wingrens på By prästgård, Nils Andersson i Spesshult, två familjer Andersson på Norra och Södra Kocklanda, Svenssons på Läppetan, Anderssons i Siggerud, Bengtssons-Hallgren i Ölserud, Karlsson i Rustan, Öberg i Södra Grimbråten och flera till. Senare kom Anders Johanssons familj till By prästgård."

Iwan Schyman besökte 1961 Tvååker. Ett svar på frågan, varför så många hallänningar flyttade till Värmland fick han av Gustaf Andersson i Tvååker:

"- Det var väl den stora prisskillnaden på jordbruken som var en av anledningarna, säger han. De fick en stor gård där för samma penning som en liten gård här. Och så var det väl då som nu, att det

inte här fanns gårdar åt alla som ville köpa."

Iwan Schyman berättar om några av "utvandarna":

"B.A. Bengtsson på Södra Skane kom från Ottersjö i Dagsås och hans fru Louise

från Bosgården i Tvååker. - - - Två brorsöner till honom finns fortfarande kvar i Tvååker och bedriver jordbruk där. En brorson bor i Varberg och är riksdagsman för socialdemokraterna. Carl Andersson på Norra Skane kom från Spannarp, en

Omkring sekelskiftet 1900 var det många hallänningar som flyttade till Säfflebygden. Här har några av dem samlats i fotograf Ludvig Åbergs ateljé. Året är 1905. Sittande, från vänster: 1) Albertina Andersson (1878-) – född i Köinge, 2) Anna Hansson (1886-) – född i Sibbarp, senare bosatt i Rolfserud, By, 3) Anna Bengtsson (1884-1973) – född i Tvååker, gift Nilsson i Eskilsäter, 4) Berta Börjesson (1887-1984) – född i Tvååker, gift Johansson i Okome, 5) Maja "Gammal-Maja" Karlsson (1865-1941) – född i Rolfstorp, 6) Charlotta (Lotten) Petersson (1875-1958) – född i Spannarp, gift Börjesson i Fagerås, By. Stående, från vänster: 1) Johan Börjesson (1881-1951) – född i Sibbarp, hemmansägare i Fagerås, By, 2) skräddare Axel Fredrik Wahlberg (1878-) – född i Veddige, bosatt i Spannarp, 3) Nils Andersson (1871) – född i Köinge, bosatt i Spesshult, By, 4) John Bengtsson (1882-1965) – född i Tvååker, senare snickare i Säffle, 5) Adolf Petersson (1872-) – född i Spannarp, bosatt i Norra Skane, 6) Johannes Andersson – född i Spannarp, 7) Karl Svensson (1868-1969) – född i Sibbarp (morbror till sittande 3 och 4 samt stående 1 och 4).

Dödsruna från Glava dödbok 1776

grannsocken till Tvååker. Hans farfar var fiskare i Träslövsläge. --- En av Carl Anderssons på Skane döttrar, Ester, blev gift med en Tvååkersbo, Anders Svensson i Lövagård, som för övrigt kom till Värmland och arrenderade Norra Skane under ett par år. --- Hallänningarna synes nästan utan undantag ha stannat i Värmland. Deras barn har också blivit kvar i bygden eller landskapet. Det råder släktskap mellan många familjer i Tvååker och Spannarp å ena sidan och Säfflebygden å andra sidan, vilket är lätt att konstatera såväl här som där”.

Skrivaren av denna Värmlands Anor-artikel har vid många tillfällen besökt släkten i Halland och kuskat runt på cykel i Okome och Tvååker. På vinden i den gamla länsmansgården Bössgård i Okome letade vi fram ett stort inramat fotografi, signerat ”Ludvig Åberg, Seffle”. På baksidan har tidigare generationer föredömligt noterat vilka bilden föreställer. I fotograf Åbergs dagböcker hittar vi 1905 noteringen ”Grupp av hallänningar”. Hallänningarna i Säfflebygden umgicks flitigt, och någon har nämnt att här till och med fanns

ett Hallands gille, kanske är det dessa som samlats på bilden? Just detta exemplar av fotografiet tillhörde Claes Hjalmar och Berta Johansson som i början av 1900-talet ägde gård i Gunnarsbol utanför Säffle. Berta kom 1900 med föräldrarna från Tvååker till Guttane i Tveta, medan Claes kom 1905 från Ljungby och snart köpte gården i Gunnarsbol. 1918 blev hemlängtan för stor. De förvärvade Bössgård i Okome, och där har vi förklaringen till kortet på vinden ...

”Fattige mannen Bengt Torstensson... fader Torsten Bengtsson, moder Karin Nilsson dotter tiente allenast 1.år hos commenister Pehr Silfander. till sitt fadernehus härstammar han från en adelig släkt hans faders fader fader var en adelsman vid namn Torsten Hierne bodde i frebohl av hwilken den ena grenen af söner och efterkommande blefo i bondestånd och den andra tjänt sig upp och H.maj nåd samt sin egen skickelighed blifit Grevelig stånd uphöjde och beklädt sveriges Rikes högste ämbeten och hedersgrader

År 1712 gifte han sig med sin nu efterlefne maka Karin Andersdotter från Mellgården och uti 64-års äktenskap aflat 12 barn. 7 söner och 5 döttrar hvaraf 3 söner och 4 döttrar, 42 barn barn och 48 barnabarnsbarn nu lefver. heder hloviärdigst i Kong Carl XII tiente han ... förare för en del allmogen til landkadern i danska fejden och sedan han år 1719 blef derifr afskedad tog han ånyo fast han hade flera barn och vackra egendomar, soldatstädja 1723- men blef endtledigad fr. krigstjänst 1727.

Märkl är och at när han blev gamal lärde han sig först läsa i bok af sin eg äldste son nils och havt der med så wida at han hade flera gånger utläst den heliga bibelen och gjorde sig bevandrad i xstendom. Sen 3 1/4 år. fick han slag och blef sängliggande. Slutl. afsomnade han sal i ... den 5.mart i en ålder af 84 år. Liktext walt han sjelf af syr 41: 1.2.3.han begr 24 marty.”

Sådana här små livshistorier kan man få sig till livs i Glava:s db. Vad som är extra spännande med just den här är att vi får reda på liktexten som han själv hade valt. Man får därmed reda på lite vad det var som han hade fastnat för i bibeln och därmed en liten bit av en gammal soldats föreställningsvärld, på 1700-talet. Släktforskning är för det mesta ett sant nöje och riktigt spännande. Ibland kan käns-

lorna bli ännu större, århundraden och generationerna krymper ihop och man får nästan någon slags kontakt och relation med vederbörande ana.

Ett sådant tillfälle var när jag hittade liktexten från vishetsskriften ”Jesus Syraks vishet” i Bibeln och kunde konstatera att dessa verser hade lästs upp på Bengt Torstenssons begravning:

Syr 41:1

P O död, hur bitter är inte tanken på dig för en man som lever i lugn och välstånd, en man utan bekymmer som har framgång i allt och som ännu kan njuta av en god måltid.

Syr 41:2

P O död, en lycka är det bud du sänder för en man som är fattig och orkeslös, en utlevad gubbe som har bekymmer med allt som vägrar finna sig och inte längre håller ut

Syr 41:3

*P
Frukta inte för dödens bud —
tänk på dem som gått före och dem som kommer efter.*

Den gamle soldaten hade väl fått lite mer tid över för funderingar om livet, efter sitt avsked från det militära och kände sig nog som en utlevad gubbe stundtals.

Bengt var ättling till komminister Torsten Jonae Eliander i Köla socken vars brorson var den berömda Urban Hjärne. Kanske kände han till detta och måhända hade han en viss stolthet över det. Det kan ju låta lite klichéartat att påstå att den sista raden sluter cirkeln, men det är väl så jag känner idag. Släktforskning:” tänker på dem som gått före”, arbete mot miljöförstöring, klimathot, osv. : ”och dem som kommer efter.”

Hans Karlsson Edsvalla

Att söka sitt första barndomshem

av Bernhard Granholm

Släktforskning är ju bland annat att söka rötter så långt tillbaka i tiden som möjligt. Jag har i sommar ägnat mig åt att söka den fysiska verkligheten kring mina senaste rötter – mina föräldrar. Jag är född i Tartu och hade tills nu inte återvänt till min födelsestad i vuxen ålder. Mina föräldrar, Nanna och Wiktor, var officerare i Frälsningsarmén (FA) och var som sådana de första ledarna vid kåren där, Päästearmee, som rörelsen heter på estniska. Min far tillträdde tjänsten i februari 1930. Detta var dock inte min fars första besök i Tartu. Han var där tillsammans med en hornmusikkår från Danmark i juni 1928, vilket skall ha varit första gången FA hade ett möte i staden. I augusti 1930 reste min far hem för att hämta sin brud. De vigdes i hans hemförsamling, Olaus Petri i Örebro.

På den tiden var reglerna kring äkten-skap stränga inom FA. Båda kontrahenterna måste vara officerare, ålderskillnaden fick inte vara för stor, den tilltänkta förbindelsen måste anmälas och godkännas. Paret fick inte förlova sig förrän tillstånd givits. När de väl anmält sin önskan att ingå äktenskap, så fick de order till orter belägna långt ifrån varandra. Vissa formalia reglerades, bl a så fick de inte bära förlovningsringar förrän det lysts i kyrkan första gången. Man måste sannerligen vara övertygad om att ha valt rätt uppgift här i livet för att underordna sig allt detta. Regler och rutiner har ändrats sedan dess och är numera i enlighet med nutida sociala mönster.

Mina blivande föräldrar hade träffats i Växjö april 1927 på Nannas brors bröllop, där brodern och Wiktor var officerare på FA-kåren. Nanna och Wiktor började brevväxla och i maj 1928 var de så säkra på sina känslor för varandra att de anmälde bekantskap. 1930 fick de tillåtelse att förlova sig. Bröllopet fastställdes till i september och ägde som nämnt rum som planerat.

Deras arbete i Tartu bjöd på både glädje och besvärligheter. Estland var en ung stat, som blivit självständig 1919. FA var främmande för befolkningen. Under första tiden när Wiktor var ensam störcdes ofta verksamheten; det förekom till och med skottlossning vid ett möte och man fick polisbevakning. Man hade god gemenskap med övriga frikyrkor och även med den ryska ortodoxa kyrkan. I kvarteret intill Päästearmee låg katedralen Aleksander Nevski. Wiktor bevistade påsknattens midnattsmässa där. Även i rent vardagliga sysslor fanns kontakter över religionsgränserna i så måtto att man fick nyttja den ryska prästens tvättstuga.

Ganska snart efter bröllopet blev min mor gravid. I samband med detta blev hon lungsjuk, vilket så småningom skulle visa sig vara tbc. Troligen hade hon smittats cirka 2 år tidigare av en kamrat. Jag har samtida vittnesuppgifter om en viss person, men det vore meningslöst att nämna namn här. Även denna kvinna var ju ett offer för sjukdomen. Möjligheten att Nanna smittats i Estland kan också finnas. Immunförsvaret försvagas vid gra-

viditet skriver Britt-Inger Puranen i sin doktorsavhandling Tuberkulos. I varje fall så blev min blivande mor rekommenderad att resa till Sverige och föda, men avböjde och i juni 1931 kom jag till världen på Suurklinik (Stora kliniken) i Tartu.

Det finns mycket att berätta om mina föräldrars verksamhet i Tartu, men det får ske i annat sammanhang. Sammanfattande kan nämnas att min mors hälsa blev sämre och i oktober tvingades familjen återvända till Sverige. Min mor togs in på sanatoriet i Uttran där hon behandlades i cirka två år. Därefter var hon ömsom hemma och ömsom på vilohem. Hon avled av sjukdomen 1938.

I augusti 1939 företog min far och jag tillsammans med en syster till min mor en resa till Lettland och Estland. Det var samtidigt som utrikesministrarna Molotov och von Ribbentrop satt i Moskva och delade upp de baltiska staterna mellan sig. Ett fotografi visar att vi besökte den gamla bostaden i Tartu. FA:s lokal fanns ej längre i byggnaden. Jag minns inte just detta besök av barndomshemmet. Jag har enbart fragmentariska minnen av resan.

Barndomshemmet i Tartu 1939. Fotot tillhör Bernhard Granholm.

Jag minns andra detaljer i Tartu, bl a en enorm balkong av järn vid Rådhusplatsen. Bland övrigt jag minns var när vi bevisade en demonstration av Foucaults pendel i en ortodox kupolkyrka i Riga. Med denna pendel påvisas jordens rotation. Pendeln var upphängd i kupolens tak och pendelkulan fästes vid en vägg i kyrkan med en tråd. Man var så noggrann med att inte störa pendelns rörelse, så att man brände av tråden, varefter klotet gav sig iväg tvärs över hela kyrkorummet. Efter en stund hade pendelns rörelseriktning skenbart ändrats, men egentligen var det kyrkan, vi som var där och hela jorden som vridits en aning.

1940 då Röda armén tågade in och Estland anslöts till Sovjetunionen förbjöds FA och all annan kyrklig verksamhet. Man träffades dock inom FA i hemlighet under namn av födelsedagsfester.

Även ryska kyrkan stängdes av sovjetmyndigheterna. 1940 nationaliserades den och 1962 togs den i anspråk som depå för universitetsbiblioteket. Kyrkans ursprungliga inredning förstördes. Efter självständigheten 1991 började den åter fungera som kyrka. Sedan 2002 är allt utrymme återtaget och lyder under estniska apostoliska ortodoxa kyrkan. Gudstjänster hålles lördag kväll och söndag förmiddag. Men byggnaden är förfallen och kräver renovering.

Tuberkulosens inverkan på mig? Enligt uppgifter jag fått så blir barn resistenta när modern har sjukdomen. Jag gick på regelbunden kontroll i cirka 10 år och befanns positiv, varefter jag avfördes från kontroller. Enligt min mors dagbok fick

jag modersmjölk den första månaden av mitt liv och sannolikt bidrog detta till min motståndskraft. Efter cirka en månad blandades kosten med getmjölk. Det är väl inte fel på getmjölk, men jämfört med modersmjölk Kanske det är orsak till att jag 25 år senare när jag bjöds på getost i Tärnaby inte kunde få ner en bit av denna av lokalbefolkningen omtyckta föda. Men för all del. Getmjölken var ju en förädlad produkt av grödan framväxt ur den estniska myllan.

I augusti 2006 blev jag inbjuden att delta vid invigningen av en ny möteslokal samt installation av en kårledare i Tartu. Det var för mig en stund av högtid med historisk tillbakablick. Ett andra syfte med min resa var att finna ut om mitt första barndomshem fanns kvar. Jag hade en bror i min fars andra äktenskap med som sällskap. Han och jag hade första dagen förgäves sökt huset i fråga. Adressen fanns i födelseattest och brev angiven till Tähe Tán (Observatoriegatan) 124, men numret fanns inte. Det högsta numret på gatan i fråga var 118 och låg långt ute i ovävla. Det kunde inte vara rimligt att en offentlig möteslokal hade legat där. Dagen därpå var vi ute och sökte igen med lite bättre planering. Min bror sökte upp stadskontoret. Där fann vi en karta från 1927, som visade att nummer 124 då låg längre in i staden. När vi då åter sökte utmed gatan fann vi huset och att det nu hade nummer 72. Orsaken till nummerändringen var att Tähe tån kortats av på grund av bombskador under kriget och att stadskärnan återuppbyggs med bland annat en ny genomfartsled. Byggnaden

hade delvis ändrats men lägenhetsdelen där vi bott var i stort oförändrad. Det var mitt barndomshem. Och solen skymdes av ryska kyrkan precis som min far skrivit om i brevet till sin fästmö. Balkongen vid Rådhusplatsen fanns inte längre kvar. Den hade förstörts under kriget.

Man kan ha anledning förundras över hur människor som mina föräldrar kunde ställa upp på de villkor de hade. Det primära svaret är att de hade en kallelse och övertygelse samt att de trodde på att det de gjorde var rätt. Mina föräldrar var inte unika i det avseendet. De hade flera kamrater i liknande situation. Måhända kan man förklara det med ett slag av grupptryck. Man ville inte vara sämre än sina kolleger. Men detta är inte hela sanningen. Man skulle inte utsatt sig för alla dessa besvärligheter om man inte haft sin övertygelse.

Som förklaring till detta system, som FAs heltidsanställda officerare lät sig inrolleras i, bör nämnas att FA tog ett totalansvar för sina anställda långt före att samhällets skyddsnet var uppbyggt och i fråga om arbetsgivaransvar vad jag vet inte har sin motsvarighet i dag. Vissa likheter fanns med det ansvar staten förr hade för ordinarie tjänstemän. Sjuk- och pensionsförsäkring fanns uppbyggt inom FA – på blygsam nivå visserligen – men ändå så att det räckte. Allt detta skall alltså vägas mot kontrollen över privatlivet.

Brev och dagböcker vittnar om att mina föräldrar fann tillfredsställelse i sin verksamhet. Men i synnerhet när min far var ensam avslöjar brev till hans fästmö där hemma i Sverige att han ibland undrade om hans arbete var värt all den möda och försakelse han levde under.

Att jag har uppgifter om allt detta beror på att jag har dagböcker, brev och fotografier från mina föräldrars vistelse i Estland i min ägo. Dokumenten förvarade min far i ett skrin, som sedan genom min styvmors förmedling överlämnades till mig. Tillsammans med fotoalbum och lösa fotografier med text om vad bilderna föreställer har hjälpt mig skildra historien.

Det var med en särskild känsla jag besökte min födelsestad – jag blev själv överrumplad av mina känslor – men det är en av de sensationer man får som släktforskare. Jag kände mig hemma på något sätt. Jag levde där enbart i fyra månader plus det korta besöket som 8-åring. Från den första tiden inga medvetna minnen

Fortsättning på sidan 20

Artikelförfattaren vid samma byggnad 2006. Fotot tillhör Bernhard Granholm.

Okända guldkorn i kyrkoarkiven

Kyrkoarkiven innehåller många uppgifter, som de flesta släkt- och hembygdsforskare är okunniga om. Dessa små fragment påträffas dock inte i microfilmslådorna, utan kräver lite letande i arkivförteckningarna och i originalvolymerna. Dokumenten är i de flesta fall tillgängliga för allmänheten/forskningen vid förfrågan, men kan i enstaka fall lyda under sekretesslagen.

Bilagor

Till alla husförhörslängder, församlingsböcker och övriga ministerialböcker hör en mängd *bilagor*. Dessa utgör originalunderlag, och innehåller ibland uppgifter som inte förts in i böckerna. Den som söker i dessa arkivboxar, anar snabbt vilka fantastiska resurser som detta material utgör. Ibland finns uppgifter från 1700-talet, men det mesta materialet är från 1850 och framåt. För den som är intresserad av handstilar och originalstävningar av namn, kan detta vara en guldkruba! Stora mängder bilagor har emellertid gallrats enligt gällande regelverk eller på grund av olyckliga omständigheter. Många intressanta uppgifter finns dock att tillgå, om man vet vad man ska forska efter.

H-serierna

Bilagorna finns bevarade i olika H-serier, varav **H I** (bilagor till husförhörslängder och församlingsböcker), är den mest omfattande. Där kan man hitta faderskapskännanden, handlingar rörande fosterhem och adoptioner, medborgarskap samt diverse andra underlag till böckerna. **H II** rör in- och utflyttningsländerna. Där kan man ibland hitta amerikanska destinationsorter, beviljade flyttbetyg mm. **H III**, bilagor till födelse- och dopböcker, innehåller också faderskapskännanden och fosterhemsplaceringar, vissa födelsebevis (exempelvis på dödfödda barn, som ev saknas i böckerna)

samt enstaka dopbevis. Släktforskare bör vara medvetna om att uppgifter om fäder kan saknas på microfilmerna, men kan finnas med i födelseböckerna (originalen) eller i bilagorna!

H IV-serierna handlar om konfirmationer, och är sällan särskilt omfattande. Möjligen kan det förekomma enstaka listor med betyg, men det är i allmänhet samma information som konfirmationsböckerna ger. **H V** är dokument angående lysningar och äktenskap. Där kan man bland annat hitta brev undertecknade av Gustav V, där ungdomar beviljas giftemål innan myndighetsåldern infallit ("giftomanna-samtycken"). Man kan notera att församlingar med många unga bröllopspar, har få barn födda utom äktenskapet... Protester mot lysningar, handlingar rörande bröllop på särskilda platser, borgerliga förrättare eller andra speciella handlingar, kan också vara bevarade. **H VI**, bilagor till död- och begravningsböcker, rör livets slutskede på olika sätt. Kanske har papper rörande märkliga dödsfall sparats, dokument som rör speciella förrättningar eller angående barns frånfalle.

K-serierna

Bläddrar man vidare i arkivförteckningarna kommer man till det så kallade *kyrkokommunala materialet*. Det rör i huvudsak protokoll och ekonomi, men även här finns det uppgifter att hämta för den hängivne forskaren. Exempelvis kan **K I** och **L I** innehålla uppgifter om sockenverksamhet, fattigvård och auktionsprotokoll på barn.

Eftersom skolverksamheten ålåg kyrkan fram till 1932, så finns det ofta uppgifter rörande detta. I **K IV**-serien kan klasslistor, betyg och scheman finnas bevarade. Vissa församlingar har haft egna skolbibliotek, vilka redovisas med listor över böcker och låntagare. Den hängivne forskaren kan eventuellt hitta regelverk, verifikationer, inventarielistor och be-

skrivningar av skolhusen, och skapa sig egna "bilder" om hur skoldagarna sett ut.

O-serierna

För den som är ägare till ett hus, som tidigare varit i kyrkan ägo, kan det finnas intressanta fakta i de omfattande O-serierna. **O II** är handlingar rörande kyrkliga fastigheter och kyrklig jord. Där kan det finnas syneprotokoll, köpe- eller arrendekontrakt, information om renoveringar och tillbyggen. **O VI** är en (äldre) benämning på kartor och ritningar, vilket också kan vara av intresse för ägare till de fastigheter, som varit inom kyrkans domäner.

Den som har en präst av äldre årgång, klockare eller organist i släkten, bör titta närmare på **O III** eller **O IV**. Där kan det finnas uppgifter om arvoden, arbets-scheman eller arbetsinstruktioner, vilket kan ge en viss bild av arbetsbördan (se även **N**, ämbetsberättelser och **M**, handlingar rörande prästval). Lönesättningen kan exempelvis vara per orgeltrampning eller klockringning, och det förekommer stundtals lite udda sysslor i tjänstebeskrivningarna. I **O V** kan man hitta donationer/fonder och enstaka testamenten, men dessa är i många fall kvar på pastoraten, eftersom de anses viktiga för dagens verksamhet. Där kan man dock hitta information om vad donatorn har velat hjälpa församlingsborna med, och ibland uppgifter om vilka som fått hjälp till skor, glasögon eller skolgång.

P-serierna

P-serierna är kyrkans benämning på "övrigt material", som inte riktigt platsar under någon annan serie. Där finner man den frivilliga församlingsverksamheten såsom diakoni, söndagsskolor, juniorverksamhet, körer och syföreningar. Det kan handla om protokoll, deltagarlistor, samt handlingar angående utflykter, sammankomster och fester. I huvudsak skildrar

Vår nye ordförande har ordet

Vi som håller på med släktforskning får ibland frågan: Varför håller vi på med det? Kanske undrar vi själva ibland. Det finns naturligtvis många svar på frågan. Visst kan det finnas en del av samlarmani. Och så finns suget av problemlösning, som gör att de som en gång börjat aldrig slutar.

Vad är det då släktforskaren söker? Är det det biologiska sambandet? Då borde vi kanske nu gå över till DNA-studier. Men det biologiska svaret är egentligen att vi alla är släkt. Kanske kan detta ge en känsla att vi alla hör

samman och har ett gemensamt ansvar för vårt jordklot.

Vad vi kan få veta i arkiven är snarare var och med vilka en viss person växte upp, i vilket geografiskt och socialt sammanhang. Med hjälp av bouppteckningar och domböcker kan vi ibland få kött på benen vad gäller levnadsomständigheter och ibland enskilda händelser.

Man talar idag ofta om människors behov av att känna sin identitet, veta sitt ursprung och sitt sammanhang. Detta är viktigt för många av oss. Förr gjordes genealogiska utredningar mest för kung-

liga eller adliga personer, för att stödja anspråk på tronen eller annan status. Det gällde att hitta så många "fina" anor som möjligt. Det uppmuntrade naturligtvis till förfalskningar och önsketänkande.

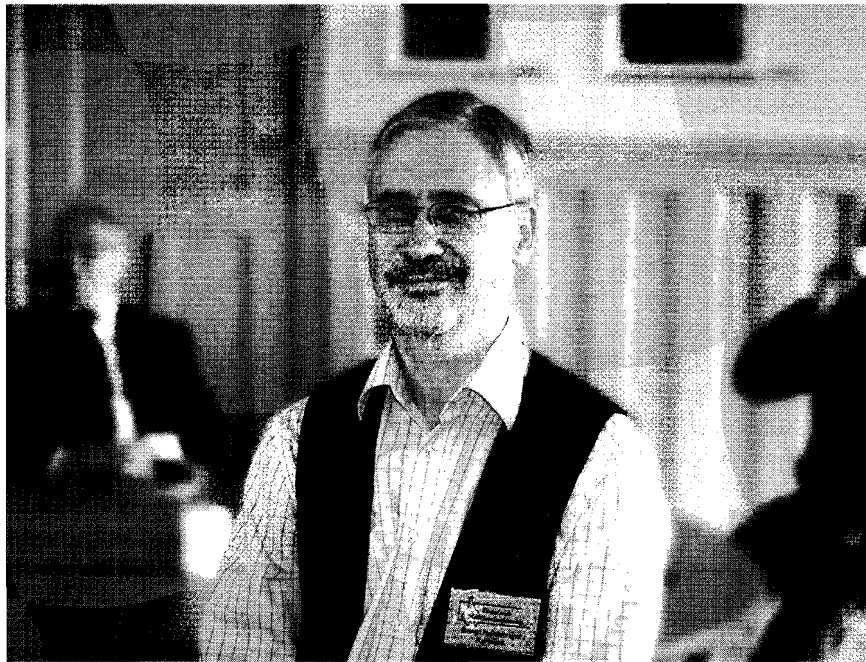
Idag är det genealogiska intresset mer av folkbildning och folkrörelse. Då är strävan efter sanning och fostern i källkritik viktig. Den ena bakgrunden är lika intressant som den andra.

Ser vi på andra halvan av 1800-talet kommer majoriteten av oss från torpare och arrendatorer. Det är en omvälvande tid, bakgrunden till vår egen, men ändå så annorlunda. Andelen barn utom äktenskap är större än under alla andra perioder. Man hade inte förutsättningar att bilda nytt hushåll, flickan fick bo kvar hos föräldrarna med "oäktingen". Det är under samma tid som utvandringen till Amerika sätter fart, hela barnaskaror tar sig till landet i väster. Så småningom öppnar sig möjligheter till försörjning vid bruken eller i städerna.

Vad ska vi då ha släktforskarföreningar till? För det första för att vi som har samma intresse ska kunna träffas, byta synpunkter och vara till hjälp för varandra. För det andra kan vi driva släktforskarnas intressen gentemot arkiv, lantmäteri och andra kulturinstitutioner. För det tredje kan vi vara en samarbetspart för andra som sysslar med lokalhistoria, t.ex. inom hembygdsrörelsen, men också inom den akademiska forskningen (historia, etnologi, kulturgeografi m.m.).

Jag vill som ny ordförande, och med det arbetslag som styrelsen utgör, vara med och bidra till att Värmlands Släktforskarförening lyckas väl med dessa uppgifter.

Bengt Nordstrand

materialet aktiviteter från 1950-talet och framåt, men det kan bli ett intressant forskningsmaterial för kommande generationer.

Den som är road av jordeböcker, Series Pastorum, prästers privata handlingar (predikningar) eller tidningsklipp och foton från församlingsevenemang, bör också ta sig en titt under detta varierande utbud. Det mest intressanta är dock handlingar som ibland har lämnats in för för-

varing i kyrkoarkivet. Dessa kan vara gränsfall mellan privat-, kyrko- eller hembygdsarkiv, men har för enkelhetens skull förtecknats hos församlingen. Det kan vara släkt-, gårds- eller bygdekrönikor, små berättelser eller noteringar om händelser och personer i byn. Materialet är i allmänhet från 1900-talet, men kan ge upplysning om tidigare omständigheter.

Kristina

Ur andra medlems- blad

Värmlänningar

Bryggan 2007:1 (Emigrantregistret) Lekvattnet, Minnesota av *Alf Brorson*: om bl a Johan Emil Hedberg som utvandrade 1866 från Heden i Lekvattnet. En väv av förbindelser av *Alf Brorson*: om bl a Erik Magnus Erickson född 1849 i Väse. Old Swedes Churches av *Alf Brorson*.

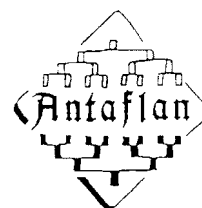
DIS-Play 2007:1 (DIS-Öst) En märklig man av *Eivor Plantin*: om Llewelyn Lloyd.

Släkt-Trädet 2007:1 (Nordvärmlands Släktforskarförening) Antavlor för Olof Persson född 1842 i Röbjörkeby, Fryksände samt Gustaf Valdemar Sohl född 1901 i Utterbyn, Fryksände.

Vi släktforskare 2007:2 (Elisabeth Thorsell) Befarad missväxt 1803 - Kungörelse från Länsstyrelsen i Karlstad.

Övrigt

DIS-Play 2007:1 (DIS-Öst) Giftmål förr och nu av *Gunvor Hjærtström*

Nr 131

Min svärmor föddes som sista barn till Carl-Johan Höij och hans 1:a hustru Katarina Eriksdotter-Hallstensson från Östmark. Lilly var endast 6 år när hennes mor hastigt gick bort. Det talades inte så mycket om moderns bakgrund, därför finns många luckor där som gärna får fyllas i. Släkten Hallstensson i Östmark verkar vara en stor släkt. Vi var där en gång som hastigast och på kyrkogården fanns verkligen många gravstenar med det namnet.

På Lillys farmors sida, mor till Lovisa Bengtsdotter-Hagfeldt, Maria Jonsdotter f 1792 i Rådetorp, Nyed ser vi att hennes far Jonas Halfvarsson dör 1794, efter att ha blivit skjuten på älven av en pojke på Vaxnäsbron. Jonas lär också ha kallats "halva världen". Maria var alltså endast 2 år när hennes far så tragiskt dog och modern fick en svår tid, samt Maria ett svårt liv innan hon blev gift med Bengt Carlsson-Hagfeldt 1825.

En syster till Maria, Brita Jonsdotter, är mor till prosten i Visnum, Johannes Fröding. Lillys farfars farfar Olof Nilssons bakgrund har inte kunnat beläggas längre bak, trots att Edvin Höij, bror med Lilly, som började sin släktforskning på 1920-talet inte funnit honom vare sig i

Älvdalen i Dalarna eller Klarälvdalen.

Enligt vår nuvarande forskare, Ingrid Tegbäck, är 12 mf f och 13 mf m något osäkra, hon anger i sitt familjeformulär att det finns flera Kjerstin, men att denna är den troligaste, och ej vidare uppföljt. Båda var dock anställda vid Kapestorp och flyttade vid giftermålet till Arnsjön, enligt vigselbok och husförhörslängd.

Därutöver finns även ett flertal luckor att fylla för den som kan hjälpa till. Vi tar gärna emot svar till föreningens ordförande Gunn Höij.

*Nils Olsson Höij Släktförening
c/o Gunn Höij
Ida sömmerskas gränd 6c
239 35 Skanör
Tel: 040-47 31 73
E-post: g.1721@glocalnet.net*

Fortsättning från sidan 17

och från det andra enbart fragmentariska minnen. Kanske de nio månader jag vilade under min mors hjärta har givit intryck. Hennes upplevelser i den främmande staden, allt hon mötte i som jag föreställer mig en intensiv tid. Jag är böjd tro att det ligger sanning i påståendena att man tar intryck av miljön av den tiden i ens liv.

Den yttre miljön där vi bodde är i stort sett bevarad, ett område med enbart trähus i stadsdelen Karlova. Den liksom den gamla stadskärnan är i stort oförändrad.

Krigshändelser förstörde en hel del i centrum, i synnerhet broarna över älven Emajögi, bland dem särskilt den gamla stenbron från 1784. Det byggs mycket nytt i staden. Tartu håller på att bli en modern stad. Trafiken är intensiv. Och folk springer som stockholmare på trottoarerna. Man må också minnas de olika villkoren sedan 1939. Jag har levt i en skyddad verkstad under tiden som min födelsestads inbyggare ockuperats av två förtryckarregimer. Visst kunde jag gjort ett besök där tidigare, det är sant, men nu har jag gjort mitt besök där och jag läng-

tar tillbaka.

Till sist kuriosadetalj. Jag har genom livet följts av förkortningen FA. Den står som nämnt för Frälsningsarmén. På senare år har den för mig även betydelse för Folk rörelsearkivet. Två folk rörelser med olika syfte och på olika plan, men som ändå har en del gemensamt. Beträffande Frälsningsarmén så har man eget arkiv i Stockholm samt har levererat en stor mängd historiskt material till riksarkivet. Regionalt ute i landet har arkivalier lämnats i respektive folk rörelsearkivs vård. ■

Orter i (S) län om inte annat anges				
Antavla nr 131	Upprättad för Lilly Eriksson, f 1898 i Filipstad.	Generation III	Generation IV	Generation V
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63
Nr 2. far	Höj	Höj, Nils Olsson. Soldat, torpare	Nilsson, Olof. Torpare	
Höj	Nils Johan Nilsson	f. 1792, Varnum, Ämtfälla	1759, Älvdalen - 1830, Varnum	
Carl-Johan	Torpore, lägenhetsägare	d. 1868, Varnum	Svensdotter, Britta	Jonsson, Sven. Torpare 1723, Varnum, Ämtfälla - 1785, Varnum
f. 1850	f. 1830	g. 1819	8 1759, Varnum - 1830, Varnum	Nilsdotter, Annika 1714, Varnum - 1787, Varnum, Ämtfälla
Varnum, Sandtorpet	Varnum, Höja N, ST	Andersdotter, Lisa	Månsson, Anders. Bonde	
d. 1930	d. 1883	f. 1787, Varnum, Drevstad	1755 - 1803, Varnum, Höja N	
Filipstad, Finnshytan	Kristinehamn, Lillheden	d. 1837, Varnum, Höja N, ST	Olsdotter, Kjerstin	Persson, Olof. Torpare 1714, Varnum, Höja N - 1786, Varnum
	g. 1855	4	9 1745, Varnum, Höja N - 1821, Varnum	Jonsdotter, Kjerstin 1707 - 1786, Varnum
	Hägfäldt	Hägfäldt, Bengt Carlsson. Soldat	Måssberg, Carl Bengtsson. Soldat	Kilfeldt, Bengt Jonsson. Soldat 1720, Visnums-Kil - 1758
Nr 1. ansökare	Lovisa Bengtsdotter	f. 1791, Visnums-Kil, Mosserud	f. 1757	Olsdotter, Catharina 1723 - 1793, Visnums-Kil
Höj	f. 1832	d. 1870, Varnum, Sandtorpet	Eriksdotter, Maria	Ihl-Kihlman, Erik Svensson. Soldat 1734 - 1782, Visnums-Kil
Lilly Olivia Kristina	Varnum, Hagen, ST	g. 1825, Varnum	10 f. 1757	Nilsdotter, Stina f. 1728
f. 2/10 1898	d. 1918	Jonsdotter, Maria	Halfvarsson, Jonas	
Färnebo	Kristinehamn	f. 1792, Nyed, Rådetorp	1756 - 1794, Nyed	
d. 9/1 1991		d. 1862, Varnum, Sandtorpet	Häkansdotter, Caisa	
Kumla(T)		5	11 f. 1757	
g. 9/5 1922			Hallstenson, Erik	
Eriksson	Hallstenson	Ersson, Hallsten	f. 1768, Östmark	Jonsson, Jon. I Mellmarkstorp
Karl Axel	Erik	f. 1803, Östmark	Jonsdotter, Marit	Olsdotter, Ingeborg
f. 1/7 1896, Norberg(U)	f. 1834	d. 1832, Östmark	12 f. 1768, Östmark	
	Östmark, Arnsjön	Jonsdotter, Kjerstin	Klemedsson, Jon	
	g. 1855	f. 1807	Andersdotter, Annica	
	6	13		
Hallstenson	Jonsdotter			
Katarina Eriksdotter	Kjerstin	f.		
f. 1865	f. 1829	d.		
Östmark	Östmark	g.	14	
d. 1905		f.		
Filipstad		d.		
4/12 2006		7	15	

Sociala strukturer i det gamla bondesamhället

Peter Olausson har en synnerligen innehållsrik, lokalhistorisk fatatur att ösa ur. Det fick i alla fall vi, 40-talet åhörare, som bevistade årsmötet den 31 mars erfara. Frågan är om det finns någon värmlänning, nu levande, som har större insikter i sociala och ekonomiska förhållanden i Värmland från medeltiden och framåt.

Peter inledde med en referens till familjen Lilljebjörn och några av dess litterärt begåvade medlemmar och deras beskrivning av vardagslivet i såväl herrgård som jordkula. Han tog dessa bilder som utgångspunkt för att illustrera de enorma klyftorna i bondesamhället. Men även om gränserna mellan de olika samhällsskikten var mycket noga bevakade och svåra att passera, gick det, att med energi och förslagenhet, att förbättra sin ekonomiska och sociala status. Som ett exempel på detta berättade Peter historien om Lars Larsson, född 1734.

Via husförhörlängder, domböcker och sockenstämmoprotokoll etc, får man en mycket bra bild av Lars Larssons utveckling från små omständigheter till att bli en av de största jordägarna i Gillberga socken, innan han slutade sina jordevandring den 7 mars 1799. Det medfödda, goda ekonomiska sinnelaget kombinerade han med ett skickligt (men inte alltid så vackert) utnyttjande av samhällskrankornas över- och undersidor.

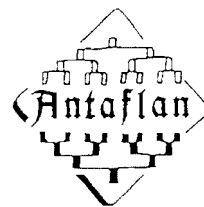
De yttre sociala markörerna var mycket påtagliga i bondesamhället: klädedräkt, prydnadsföremål, placeringen i kyrkbänkarna, dopgåvor och hemgifter, ja till och med hur man skrev sitt namn. Ståndspersoner skrev inte ut sitt förnamn utan bara initialen med en punkt efter. Gravskicket likaså. Det är först under den tidiga delen av 1800-talet, som man börjar resa gravstenar över döda bönder. Den äldsta gravstenen över en bonde på Gillberga kyrkogård är rest över nämndemannen Anders Nilsson, död 11/3 1829. Sedan 1680-talet fanns också mycket

klara regler hur ett hus skulle byggas för att få kallas adelsgård. Och för bönderna var det klart olämpligt att efterapa adelns klädedräkt eller maner. Detta alldeles oavsett att några storbönder kunde ha klart bättre ekonomi än adelsmän som inte lyckats förvalta sitt pund så väl.

Även om Peter inte nämnde den i sitt föredrag, vill jag passa på att rekommendera hans avhandling, som skall läggas fram till hösten. Avhandlingens första del kom ut redan 2004 och den har jag läst med stor behållning trots att jag inte har mina rötter i Värmland. De förhållanden som han blottlägger är förmodligen, med smärre variationer, giltiga för alla bygder som dominerats av självägande bönder.

Jag vill avsluta detta korta referat med ett citat ur denna första del: "Utifrån det nära, det lokala, finns frågor som är gemensamma för forskarna och den intresserade allmänheten; frågor om hur livet levdes på hembygdens försvunna torp och gårdar därborta i den numera täta granskogen."

Åke Hörnqvist

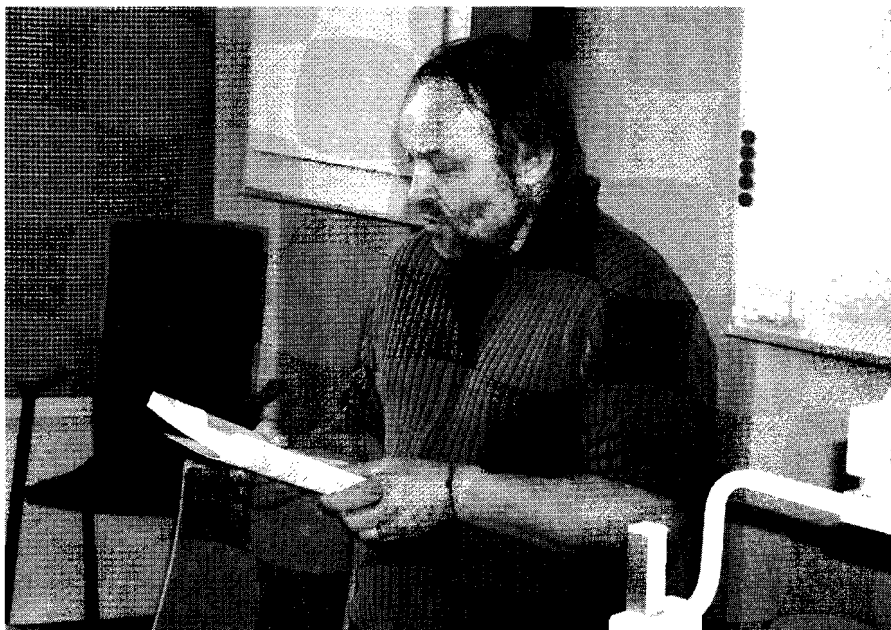
Nr 132

Detta är min mors antavla. Hon var född i Karlanda. De flesta av hennes anor kommer därifrån, utom en gren som kom från Silbodal.

Min far var inflyttad till Värmland från Flen i Sörmland. Hans anor var från lite olika orter. Bettna, Lilla Mellösa, Lerbo, Tuna, Sködinge, Vadsbro, Husby-Rekarne, Näshulta, Stenkvista, Stora Malma och Eskilstuna.

Inger Prånge
Olsättersgatan 60
654 68 Karlstad
E-post: inger.prange@comhem.se

Källor, förutom sedvanliga mikrofilmade kyrkböcker, är kyrkboksregister och mantalslängder (Red:s anm.).

Peter Olausson. Foto Gunnar Jonsson

Antavla nr 132	Upprättad för Ragnhild Thunell, f. Eriksson 21/6 1909 i Karlanda				m (3) t. Inger Prånge. Orter i (S) län om inte annat anges	
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V		
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2. far	Person	Olofsson, Per. Bonde	Rasmusson, Olof. Bonde	Olsson, Rasmus. Bonde	1709, Karlanda - 22/2 1786, Karlanda	
Andreasson	Anders	f. 7/7 1795, Karlanda, Björkebol	1751, Karlanda - 28/9 1836, Karlanda	Hansdotter, Anna	1711, Karlanda - 8/1 1797, Karlanda, Björkebol	
Erik	Bonde	d. 10/9 1865, Karlanda, Björkebol	Segolsdotter, Elin	Persson, Segol. Bonde, mnm	1701, Karlanda - 23/7 1775, Karlanda	
Bonde	f. 11/6 1831	g. 1818, Karlanda	8	Claesdotter, Elin	1711, Karlanda - 19/2 1783, Karlanda, Årstad	
f. 14/2 1866	Karlanda, Björkebol	Persdotter, Kerstin		Claesson, Per. Hemmansägare		
Karlanda, Lyssås	d. 15/3 1906	f. 6/11 1797, Karlanda, Årstad	1763, Karlanda - 22/1 1812, Karlanda			
d. 1/4 1910	Karlanda, Lyssås	d. 25/1 1868, Karlanda, Björkebol	Eriksdotter, Karin	Hansson, Erik. Bonde	1728, Karlanda - 2/11 1791, Karlanda, Bön Ö	
Karlanda, Lyssås	g. 30/12 1855	4	9			
g. 13/6 1891	Olofsdotter	Andersson, Olof. Bonde	Larsson, Anders. Bonde	Jönsson, Lars. Bonde	1729, Karlanda - 1798, Karlanda, Lyssås	
Karlanda	Katharina	f. 2/6 1786, Karlanda, Lyssås	1757, Karlanda - 14/9 1826, Karlanda			
Nr 1. ansökare		d. 3/12 1875, Karlanda, Lyssås	Gunnarsdotter, Karin	Elofsson, Gunnar. Bonde	1724, Karlanda - 2/3 1787, Karlanda	
Eriksson	f. 4/9 1827	g. 2:o 21/10 1820, Karlanda	10	Andersdotter, Karin	1723, Karlanda - 22/12 1776, Karlanda	
Ragnhild	Karlanda, Lyssås	Olofsdotter, Annika		Eriksson, Anders. Bonde	1730, Karlanda - 22/2 1783, Karlanda	
Hemmafru	d. 29/7 1911	f. 6/6 1799, Karlanda, Lian	24/6 1738, Karlanda - 24/6 1808, Karlanda	Olofsdotter, Karin	1726, Karlanda - 15/8 1793, Karlanda, Lian S	
f. 21/6 1909	Karlanda, Lyssås	d. 6/10 1874, Karlanda, Lyssås		Gustavsson, Anders. Bonde	1732, Karlanda - 24/10 1785, Karlanda	
Karlanda, Lyssås, Korset	5	11		Eriksdotter, Anna	1743, Karlanda - 9/5 1805, Karlanda, Hämnås	
d. 20/1 1994	Olsson "store"	Olofsson, Olof. Bonde	Person, Olof. Ågare	Jacobsson, Per. Bonde	1721, Karlanda - 17/5 1807, Karlanda	
Karlstad	Anders	f. 16/4 1799, Karlanda, Björkebol	1764, Karlanda - 16/1 1841, Karlanda	Eriksdotter, Elin	1716, Karlanda - 14/1 1777, Karlanda, Lyssås	
g. 23/6 1930	Hemmansägare, bonde	d. 7/11 1880, Karlanda, Lyssås	Andersdotter, Boret	Andersson, Anders. Bonde	11/5 1735, Karlanda - 1788, Karlanda	
Karlstad	f. 27/5 1826	g. 10/3 1824, Karlanda	12	Claesdotter, Karin	1724, Karlanda - 6/2 1801, Karlanda, Björkebol	
Thunell	Karlanda, Lyssås	Andersdotter, Elin		Asmundsson, Anders. Bonde	30/5 1733, Karlanda - 1784, Karlanda	
Gustaf Elis	d. 8/11 1914	f. 4/12 1800, Karlanda, Smolmark	30/1 1775, Karlanda - 30/3 1848, Karlanda	Persdotter, Karin	28/11 1744, Karlanda - 21/12 1819, Karlanda	
f. 7/1 1902, Flen(D)	Karlanda, Björkebol	d. 5/10 1880, Karlanda, Lyssås		Persson, Per. Bonde	4/10 1746, Silbodal - 25/11 1808, Karlanda	
Nr 3. mor	g. 28/12 1851	6	13	Persdotter, Kerstin	1756, Karlanda, Lyssås - 1809, Karlanda	
Andersdotter	Andersdotter	Olofsson, Anders. Bonde	Rasmusson, Olof			
Stina	Stina	f. 25/4 1792, Karlanda, Björkebol	Se nr 16			
f. 6/9 1865	f. 6/7 1827	d. 11/9 1867, Karlanda, Björkebol	Segolsdotter, Elin			
Karlanda, Lyssås	Karlanda, Björkebol	g. 1:o 1/8 1816, Karlanda	14	Eriesson, Elof. Bonde	1714, Karlanda - 3/3 1787, Karlanda	
d. 19/1 1953	d. 7/4 1913	Andersdotter, Stina		Andersdotter, Lisbet	1716, Karlanda - 16/1 1779, Karlanda	
Karlanda, Lyssås, Korset	Karlanda, Björkebol	f. 29/10 1787, Karlanda, Smolmark		Eriksson, Stenar. Bonde	1713, Karlanda - 10/1 1789, Karlanda	
		d. 15/7 1833, Karlanda, Björkebol		Halfvardsdotter, Ingrid	1720, Karlanda - 14/8 1784, Karlanda	
21/4 2006	7	15				

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla, som är medlemmar i en släktforskarförening

814. Jag letar efter min fars ana. *Stina Maria Nilsson* född 1833 i **Kila** död 1918 i **Norge**. Hon var gift 1858 med *Olaus Hanssen* född 1828 och död 1895. Barn: *Martine* född 1859. *Hella* född 1862. *Nils* född 1864. *Hans*. Familjen med bohag och kor vandrade till Norge och bosatte sig i Vestfold.

Odd Gjerpe
Bjerkeveien 12
3175 Ramnes
Norge

815. Detta kommer från en amerikan som har gjort en utredning på sina svenska anor. Han har hittat de andra men inte denna kvinna. Hon kan ju ha kommit tidigt till Amerika och kanske till och med är ett oäkta barn som inte hade efternamn när hon for.

Hon skall ha gift sig i Amerika och dog på en plats i *Iowa* som heter *Boxholm* 1923-11-06. Han som söker anorna hade bara namnet, födelsedata och socknen. *Christina N Olsson* 1861-04-29 i **Alga**. Hon skall vara från Värmland. Annars när jag sökte på Emi så fick jag upp Älgå med länsbeteckning Y.

Min adress är
Marianne Lindén
Norrortsvägen 1
572 32 Oskarshamn

816. Jag söker information om *Mathias Jonasson Skarr*, född i **Stora Kil** i Värmland 27/3 1827. Han är utrest till **Flensburg (Tyskland)** där han 1850 blir far till min "tip-oldemor".
Med vänlig hälsning

Jørgen Vonger-Pedersen
Syvstjerne Vægen 19
3500 Vaerløse
Danmark
vonger@webspeed.dk

817. Jag söker riktigheten i, om *Pehr Olofsson – Katt*, verkligen är samma man som *Per Olofsson – Stålberg* född 1745 23/4 i Månghyttan, **Nyed**. Verksam i så fall i Nyed som kolgosse 1759, koldräng 1761 och smeddräng senare. Namnet *Katt* är plötsligt struket. Mästersven vid **Molkoms Bruk**. Namnet *Stålberg* verkar användas först på 1770-talet. Han tycks alltid ha bott i Nyed. Önskar klarhet i detta.

Christer Ode- Lundberg
Ekersgatan 15 B
703 42 Örebro

818. Jeg heter *Roy Lindquist* (57) og mine røtter kommer fra ; *Norra Fjôle*, *Västra Stømne* og *Västra Rud* i **Stavnäs**. Da min oldefar *Johannes Andreasson* född 17 aug 1859 i *Stavnäs* og ved århundreskifte flyttede til Norge og ble Norsk stasjonsborger (og tog navnet *Lindquist*). Hans foreldre var *Anna Lisa Olsdotter* og *Andreas Olofsson* gift 17 februar 1856 i **Stavnäs**.

Vår Norske gren har aldri funnet tilbake til *Stavnäs* og all forbindelse er brutin... Jeg vet ingen ting om disse gårdene som over er nevnt, jeg vet ikke noe om evt familie osv...

Jeg tycker det er mycke svært å leta i Sverige på slekts sidor (*Røtter*) osv (i Norge er dette mye lettere ved å følge Folkeregistreringene). Jeg ønsker hjelp til å finne ut gårdshistorie for over nevnte platter..... Jeg har aldri varit i *Stavnäs*, men jag åkade i 1970-1972 i hela Sverige med Svenska Riksteatern (dansør) Ny ønsker jag at finna mina røtter och evt familie....

Vennligs strek ut en hand åt en villfaren Värmlending
Hilsen
Roy Lindqvist
Tel +47 70193442
ro-lin@online.no

819. Jag söker efter en person som skall vara född i **Nyed** 1854-12-25 och heter *Ida Maria Tanström* eller *Tauström*. Hennes far skall vara *Karl Fredrik Tauström* född 18 juni 1809. Han skall vara skogshushållare och jägmästare. Och hennes moder *Christina Mathilda Warholm* född den 1821-12-04. Jag skulle vilja veta var hennes far är född och om hon har några fler syskon än *Hildegard* och *Ingeborg*. Men även en del om honom om det finns något.

Jag är tacksam för all hjälp jag kan få om denna familj. Med vänliga hälsningar

Annika Johansson
Fäbodgatan 33
931 56 Skellefteå
aster@skebo.ac

Glumseruds- slakten

Från *Lars Ullgren* i *Munkfors* har förningen fått en utredning av rubricerade släkt. I sin utredning utgår han ifrån en släktutredning som *Fredrik Fryxell* (1724-1805) gjorde för över 200 år sedan. *Fryxell* försöker leda i bevis att *Glumserudsslakten* har ett dokumenterat ursprung i *Andor* i *Glumserud*, som skulle ha varit född någon gång efter digerdöden. *Lars Ullgren* har många synpunkter på *Fryxsells* bevisföring. Den som vill ta del av materialet kan kontakta redaktören för *VärmlandsAnor* eller skriva till

Lars Ullenhag
Myrhetäppa
684 91 Munkfors

Släktforskar dagarna i Halmstad

24-26 augusti

Arrangören av årets släktforskar dagar har försett oss med ett omfattande informationsmaterial. Av utrymmesskäl väljer jag att saxa valda bitar.

"Hallands Genealogiska Förening är i år värd för släktforskar dagarna. Dessa dagar ägde första gången rum för 20 år sedan på Kulturen i Lund. Allt sedan dess har arrangemanget ordnats på olika platser i landet och nu har turen kommit till Halland och Halmstad.

Släktforskar dagarna hålls på Halmstads teater och det nya intilliggande biblioteket. Hela helgen är fylld av spännande arrangemang. Här kan man förse sig med böcker, antavlor och cd-skivor bland mycket annat. Arrangemanget kommer också att bli en del i firandet av halmstads stads 700-årsjubileum, samtidigt som Hallands Genealogiska Förening firar 25-årsjubileum.

På fredagen görs en halvdagsutflykt längs den halländska kusten. Målet är Varberg och dess sevärda fästning.

Gränsland

Som tema för släktforskar dagarna har vi valt "Gränsland – en värld som skapar

Riksstämman med släktforskar dagar 2008

Det har länge varit oklart om det över huvud taget skulle bli några släktforskar dagar år 2008. Men nu har glädjande nog Malmö Släktforskarförening åtagit sig uppdraget att arrangera evenemanget. Det blir det tredje riksmötet som de aktiva skåningarna genomför. Tidigare har nämligen riksstämmor hållits i Lund och Helsingborg. Vi önskar släktforskarna i Malmö lycka till och ser fram emot några givande dagar nästa år i rikets tredje stad.

många spännande berättelser". Halland har i alla tider varit ett nationellt gränsland med allt vad det innebär av krig och oroligheter.

Föredragen

Vikan redan nu säga att den som besöker Halmstad under Släktforskar dagarna kommer att hitta flera spännande och nytiga föredrag.

Utflykt

På fredagen gör vi en halvdags bussutflykt norrut längs den halländska kusten. Målet är Varberg och dess sevärda Varbergs Fästning. Lunch äter vi på Socitys restaurang i Varberg innan vi vänder söder

rut igen mot Halmstad. Söder om Falkenberg på Ringsegården Konst och Café dricker vi eftermiddagskaffe varefter vi följer gamla kustvägen till Halmstad.

Mer om programmet presenteras på HGF:s hemsida.

www.slaktforskar dagarna.se "

**SLÄKT
FORSKARDAGAR**

HALMSTAD 24 - 26 • AUG • 2007

Höstens program

Höstens program är under utarbetande.
Preliminärt räknar vi med följande innehåll:

4 sept.	Fikaträff
11 sept.	Torpinventering
18 sept.	Torpinventering
3 okt.	Vi forskar vidare
13 okt.	Fikaträff
6 nov.	Emigrantforskning
10 nov.	Arkivens dag
20 nov.	Fikaträff
4 dec.	Släktforskarprogram
11 dec.	Fikaträff

Samtliga möten börjar kl 19 00

Under juni kommer programmet att detaljutformas.
Gå därför in på vår hemsida www.genealogi.se/varmland
så får du de exakta uppgifterna.

Föreningens utgivning av böcker och register

Föreningen säljer ett antal publikationer, både egna och medlemmars. Medlemmar som önskar annonsplats för egna publikationer, kontakta ordföranden. Medlemmar får 10% rabatt på föreningens egna publikationer, markerade med *. Ange ditt medlemsnummer när du beställer. För angivet pris tillkommer porto. Alla order faktureras vilket gör att personnummer och telefonnummer måste anges vid beställning. Egna publikationer kan även köpas direkt hos föreningens sekreterare. Vi rekommenderar beställning via brev till sekreteraren eller e-post till vsff@telia.com. Vid slutförsäljning kan dröjsmål uppstå under trycktiden.

Register till Övre Ullerud

Födelseboken

1670-1810
1811-1866
1867-1935

Registerat av Jems-Åke Nilsson

14463 poster
859 sidor A4 i tre delar
9 sorteringar och utdrag

Pris per del 210:- *

Register och avskrifter

Bogen

Carl-Johan Ivarsson

Fb, Vb, Db 1850-1920 225:- *

Botilsäter

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1721-1920 225:- *

Vigde 1721-1920 110:- *

Döde 1721-1920 150:- *

Bro

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1692-1835 225:- *

Födde 1836-1920 225:- *

Vigde 1692-1920 150:- *

Döde 1689-1920 190:- *

Brunskog

Rolf Brodin

Husförhör 1760-1763 50:- *

Sven Haage

Födde 1688-1815 275:- *

Födde 1816-1865 275:- *

Födde 1866-1930 275:- *

Vigde 1691-1930 225:- *

Ekshärad

Mats Hellgren

Födde 1665-1722 200:- *

Födde 1723-1799 140:- *

Förs. bok 1665-1750 200:- *

Ekilsäter

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1688-1920 225:- *

Vigde 1688-1920 100:- *

Döde 1688-1920 125:- *

Fryksände

Knut Malmström

Födde 1707-1765 225:- *

Glava

Arbetsmarknadsprojekt i Arvika

Födde 1696-1817 220:- *

Födde 1818-1872 220:- *

Födde 1873-1920 220:- *

Vigde 1699-1920 175:- *

Döde 1696-1920 240:- *

Gunnarskog

Carl-Johan Ivarsson

Vigde 1688-1920 225:- *

Födde 1688-1799 225:- *

Födde 1800-1842 225:- *

Födde 1843-1871 225:- *

Födde 1872-1920 225:- *

Döde 1688-1843 225:- *

Döde 1844-1920 225:- *

Huggenäs

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1744-1920 175:- *

Vigde 1761-1920 90:- *

Döde 1761-1920 100:- *

Högerud

Rune Hansson, Varberg

Födde 1689-1920 175:- *

Vigde 1697-1920 75:- *

Död 1689-1920 100:- *

Kila

Gunnar Jonsson

Födde 1640-1817 225:-

Födde 1818-1900 225:-

Vigde 1689-1900 120:-

Bouppt. 1744-1859 60:-

Lysvik

Arne och Moira Linnarud

Fb, vb, db 1692-1793 350:-

fb, vb, db 1793-1821 250:-

Millesvik

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1688-1920 165:- *

Vigde 1688-1920 70:- *

Döde 1688-1920 100:- *

Norra Råda

Mats Hellgren

Födde 1725-1769 140:- *

Ny

Arbetsmarknadsprojekt i Arvika

Födde 1688-1840 200:- *

Födde 1841-1920 200:- *

Vigde 1688-1920 145:- *

Döde 1688-1920 190:- *

Utnyttja din medlemsrabatt!

Medlemmar får 10% rabatt på alla publikationer som ges ut av föreningen, markerade med *.

Stavnäs*Jan Thimberg*

Födde 1687-1775	170:- *
Födde 1776-1850	200:- *
Födde 1851-1920	225:- *
Vigde 1687-1920	225:- *
Döde 1687-1820	225:- *
Döde 1821-1920	225:- *

Sunne*Margit Olsson och Arne Linnarud*

Fb, Vb, Db 1669-1736	300:-
Fb, Vb, Db 1737-1758	300:-
Fb, Vb, Db 1759-1774	300:-
Fb, Vb, Db 1775-1793	350:-

Södra Ny*Framtidshuset i Säffle/Reliken*

Födde 1738-82, 1823-1920 ...	190:- *
Vigde 1739-1920	110:- *
Döde 1739-1920	125:- *

Tveta*Framtidshuset i Säffle/Reliken*

Födde 1687-1829	165:- *
Födde 1830-1920	165:- *
Vigde 1730-1766, 1778-1920	100:- *
Döde 1687-1920	170:- *

Vitsand*Framtidshuset/Reliken, Säffle*

Födde 1824-1869	175:- *
Födde 1870-1920	175:- *
Vigde 1824-1920	95:- *
Döde 1824-1920	140:- *

Väse*Anette Carlsson och Sigvard Boström*

Vigde 1683-1930	300:- *
-----------------------	---------

Älgå*Arbetsmarknadsprojekt i Arvika*

Födde 1688-1835	225:- *
Födde 1836-1924	225:- *
Vigde 1688-1920	125:- *
Döde 1687-1920	160:- *

Ölserud*Arbetsmarknadsprojektet Cresco*

Födde 1754 - 1920	225:- *
Vigde 1754 - 1920	60:- *
Döde 1754 - 1920	100:- *

Östmark*Kerstin Risberg*

Födde 1765-1820	240:- *
-----------------------	---------

Övre Ullerud*Jens-Åke Nilsson*

Födde 1670-1810	210:- *
Födde 1811-1866	210:- *
Födde 1867-1935	210:- *

Ortregister*Gunnar Jonsson*

Värmland (2:a utgåvan)	70:- *
Dalsland (2:a utgåvan)	45:- *

Värmländska Antavlor 1-50

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1990-1997. 140:- *

Värmländska Antavlor 51-100

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1997-2004. 90:- *

Arbetsvandringar Värmland Härjedalenunder 1800-talet 100:- *
Roger Alderstrand o ABF Härjedalen

Litteratur

Anor och anekdoter

Värmlands Släktforskarförnings jubileumbok 2003. 25 författare skriver om släktforskning och Värmland. 100:-

En kyrkoherdes vardag Ekshärad 1700-1758*Mats Hellgren*

Andreas och Bengt Piscator, kyrkoherdar, har fört anteckningar om allt som tilldragit sig i prästgården. 150:- *

Wermlandslegten Ekelund*Leif Robertson 2003.*

"Slegtbeskrivning öfver Wermlandslegten Ekelund och dess förgreningar 1500-2000". 411 sidor, A4, illustrerad, personregister. 250:- *

Kvarnarna vid Rottnafallen*Eric Sundell*

Kvarnindustrins uppbyggnad från 1600-talet. Teknik, malning, kvarnbeskrivningar. Andra utgåvan 2003. 110 sidor, personregister. 110:- *

Ölme Härads Dombok 1629 - 1650*Axel Em. Löf*

Nytryck från 1997. Huvuddelen av materialet utgörs av Ölme härads dombok. Dessutom finns ett par protokoll från Visnum och Färnebo härader, Varnums kyrkobok för tiden 1645-50, en mantalslängd för Ölme och Varnum 1642 mm. Häftad, 234 sid. 200:- *

Torp och ödegårdar i Huggenäs*Gunnar Jonsson m.fl.*

86 sidor A4 100:- *

Torp och ödegårdar i Ölserud*Maj Olsson m.fl.*

58 sidor A4 60:- *

Torp i Botilsäter*Britta Johansson m.fl.*

47 sidor A4 50:- *

CD

Värmlands och Dalslands ortsregister

2579 ortnamn i Dalsland och 5532 i Värmland samt socken- och häradskartor Excel. Excel viewer ingår. 80:- *

Boställen i Säffle kommun*Sven Johansson*

Över 7000 namn på herrgårdar, gårdar, torp, backstugor och andra bostadshus. CD-skiva, Excelformat. 90:-

Övrigt

Antavleblanketter

A3, 6 generationer, 5-pack 15:-

Nytt från VSF 1984-1991

hel årgång 75:-

VärmlandsAnor 1992-1998

per nummer 30:- *

hel årgång 100:-

VärmlandsAnor 1999-2004

per nummer 40:- *

hel årgång 120:-

VärmlandsAnor 2005-

per nummer 45:- *

hel årgång 140:-

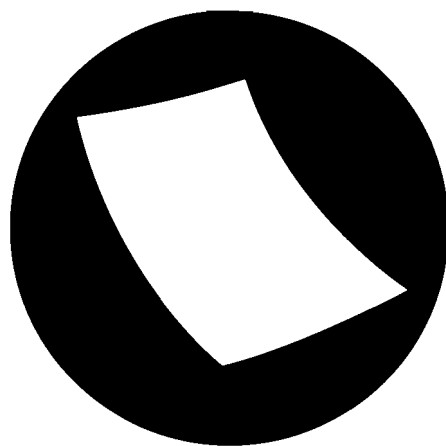

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:
Värmlands Släktforskarförening
c/o Lars-Gunnar Sander
Norra Berghaget
667 32 FORSHAGA

B
Föreningsbrev

HÖGTRYCK I SOMMAR!

KNAPPEN

Miljöcertifierad ISO 14001, Svanenlicensierad

Box 5115, 650 05 Karlstad
Tel 054-85 55 00 • www.knappen.se